

LITERATŪROS VIRŠŪNĖS

DR. P. CELIESIUS, E. Chicago, Ind.

Artėdami prie šių metų pabaigos ir žvelgdami į šiais metais pasirodžiusius lietuvių grožinės literatūros veikalus, galime juos lyginti ir vertinti kūrybiniu požiūriu, nes, manau, vargu beatsiras iki pabaigos metų dar vienas kūrinys, viršijęs esančius.

Mano šiame straipsnyje pareikštos mintys tebus suprustos gerbiamų skaitytojų ne kaip pasikultinys specialisto literatūros kritiko tartas mokslo žodis, bet kaip vieno iš skaitytojų ir literatūros mėgėjų nuomonės pasiskelbimas.

Siemtiniai grožinės literatūros veikalai tiek savo skaičiumi, tiek kūrybiniu intensyvumu, palyginus su pernykščiais, yra atsilikę. Tik A. Baronas, N. Mazalaitis ir L. Dovydenas pasirodė su gauseniu raštu. O visa eilė kitų gerų kūrėjų matyt brandina besiformuojančių veikalų idėjas ir kuria pamazą, kad galėtų stipriai sužibėti literatūros pasaulyje. Taip bent tikimės.

Lygindami šiais metais pasirodžiusių kūrinių meninę vertę, nepaisome knygos įrašytos datos, bet knygos rinkoje pasirodymo laiko, nes kai kurios knygos atžymėtos pernykščia data, o iš tikrųjų skaitytojus tepasiekė šiemet. Taip pat nemanau išvardinti istorinių tikslum visų grožinės literatūros veikalų, nes laikais dėsno, kad, nerandant pasakytų apie veikalą ko nors vertingo, geriau apie jį visai tylėti.

Norėdami apspręsti, kuris iš šiųmetinių kūrinių yra meniniu požiūriu vertingiausias, negalime atsakyti vienu sakiniu, nes vertės sprendimas yra grindžiamas daugiariopu požiūriu.

1. Stilius

Dauguma mūsų rašytojų turi gyvą, vaizdų, puošnų stilių. Tačiau visus lenkia A. Baronas savo veikalų stiliaus puošnumu. Jis nesikartoja, nenusidėvi, neišsisemia, bet visada šviežias, gyvas, lankstus. Jo vartojamos stiliaus puošmenos yra organiška suaugę su panaudotos situacijos aplinka ir savo naujumu išaugę iš konkretaus santykio su aplinka. Dėl to jam nėra pavojaus išsisemti, nes konkrečių santykių galimybės yra begalinės. Giliai įsiąstus ir pilnas vaizdumo yra L. Dovydeno „Naktis Karališkuose“ veikalukas, ypač jo Karališkių sienapjūtės vaizdas „Dalgų daina“. Daug širdies įdėjus A. Rūta savo „Trumpoje dienoje“. Gražių, nors ir nedaug, puošmenų turi N. Mazalaitė „Negestyje“. Tačiau A. Baronas visus prašoka stiliaus puošnumu, visa galva. Jis kolkas pas mus yra dailiosios literatūros stiliaus meistras, kuriam lygus nėra.

2. Charakteriai

Sunku yra rašytojui atspėti nuo savęs ir sukurti personažą, visai į save nepanašų, arba net priešingą, tačiau natūralų, atitinkančių gyvenimą ir psichologiskai pilnai pagrįstą. Tokius bei prieštaringus stiprius charakterius mums davė A. Rūta Bronės Balašytės asmenyje, N. Mazalaitės Danguolės asmenyje (Negestis), L. Dovydenas „Nakties Karališkuose“ dviejų vaikų asmenyse. Jie visi yra labai natūralūs, nors ir skirtingi gyvenimo patirtimi ir išsilavinimu. Sekdamas jų gyvenimą skaitytojas negali įsivaizduoti, kad minėtieji veikėjai yra autorių sukurti. Rodos juos matai, girdi ir jauti gyvenančius tam tikrų laikų konkrečioje vietoje. Čia autoriai moko gyvenimo tiesą įkūnyti išgalvotų asmenų varduosna taip stipriai, kad negali žmogus prileisti, kad jie neegzistuoja. Žinoma, L. Dovydenas piešia asmenyse dar negalėjo įkūnyti stiprių charakterių. Jie tėra skirti primityviai kaimo būčiai pavaizduoti. Per juos autorius mums perteikia mūsų kaimo romantiką dar labai primityviame fone. Daugiau pasireiškia A. Rūta Bronės Balašytės asmenyje. Minėtoji veikėja yra taip pat primityvi: beraštė ir bemokslė kaimo mergaitė, tačiau gudri ir gaivalinga. Ji veržiasi gyvenimui visą savo būtimą. Ji daug kenčia dėl to, kad jaučia ir žino savo būsens menkumą ir stengiasi savo būdo stiprumu ir užsispyrimu ją įveikti, pati nuo savęs pabėgti. Tačiau krinta po gyvenimo našta.

Dar stipresnį charakterį sukurė N. Mazalaitė „Negesties“ veikale Danguolės asmenyje. Pastaroji yra skirta ne kaimo romantikai pavaizduoti, kaip pas L. Dovydeną ir ne primityviai kaimo būčiai atkurti, kaip pas A. Rūtą, bet žmogaus sielos gelmėms atverti. Autoriui vaizduojamoji aplinka visai nesvarbi. Dėl to savo veikalo kompozicijoje į gyvenimo aplinką mažai tekreipia dėmesio. Kur nekur ji paliecia. Čia didžiausias meninis svoris yra sutelktas į žmogaus sielos kančių atskleidimą. Čia nuo apysakos pradžios iki jos pabaigai gyvenimas yra lydimas kančios ir dar kartą kančios. Dėl to N. Mazalaitės veikėjai prašoka savo charakterių visų kitų autorių veikėjus. Jos danguolė jau priklauso personažų klasei. Tuo tarpu kitų autorių įvestieji veikėjai tėra tipai, skirti daugiau lietuviško kaimo būčiai pavaizduoti, negu žmogaus sielos gelmėms matuoti.

3. Problematika

Lietuvių literatūros svoris maža teprasimuša į tarptautinę plotmę. Teturime vieną kitą veikalą vertą išversti į svetimas kalbas. Didžiausia dailiosios literatūros seklumo priežastis yra jos problematinis blankumas. Mūsų rašytojai kūrėjai daugumoje tesitenkina būties vaizdavimu. Ju parašytieji veikalai absoliučiai daugumoje būtų galima žymėti — būties romanai, apysakos. Kadangi daugiausiai yra vaizduojama lietuvių gyvenimo būtis, todėl ir patys veikalai įgauna provincionalinio — dalinio gyvenimo vertės. Toks gyvenimo pavaizdavimas daugiausiai įdomus tik saviesiems ir mažai terūpi svetimesiems. Dėl to ir tokių veikalų vertimas į svetimas kalbas nėra pageidautinas, nes jis nesuinteresuoja skaitytoju.

Tiesa, iš jaunųjų rašytojų A. Baronas bando per savo veikėjus kelti daugelį žmogaus gyvenimo problemų. Bet jis to siekia daugiausia įvestų veikėjų žodiniu užklausimu, o ne jų pačių gyvenimu. Dėl to A. Barono veikėjai yra daugiau filosofuojantieji, tai yra, abstrakčių sąvokų sprendėjai, bet negyvenimiški — ne pačių gyvenimų problemų kėlėjai. Be to, A. Baronas kelia daug problemų, bet į jas neatsako. Tai yra jo kūrybinė vada, kurios priežasčių aš čia nekelsiu ir netieskosiu.

Mažai paliečia problemas ir A. Rūta savo „Trumpoje dienoje“. Ji tėra pajudinus vieną socialę problemą — klasinį skirtumą tarp inteligentijos ir liaudies. Bronės nepalaužiamos valios siekimas peršokti šį tarpą ir ište-

kėti už studento yra pagrindinis šios problemos sprendimas jos pačios gyvenimu. Tačiau ši problema tampriai susijus su praktiniu tikslu: mylimo asmens savo naudai palenkimu. Tai viskas. Daugiau nė žingsnio. Tai nėra esminis socialės problemos kėlimas, nei jos sprendimas, o tik tai gaivalingas savo interesų gynimas, lyg kad patelės motinos instinktyvus savo vaikų saugojimas.

Stipriau problemų kėlimu ir jų sprendimu reiškiiasi N. Mazalaitė savo kūryboje, ypač pastarajame „Negesties“ veikale. Tiesa, ji nekelia plačių gyvenimo problemų, kaip antai socialinių, ir vos paliečia religines ir patriotines. Daugiau ribojasi psichologinėmis problemomis.

Žmogus savo dvasia yra idealus. Jis kyla į augštybes ir ryžtasi gyvenfi pagal ideales tėvynės meilės ir religijos vertybes. Tačiau savo kūnu jis yra dūžtas molinis indas. Didžiausius planus sugriauti ir idealus suniekinai kartais pakanka vieno neat-sargaus žvilgsnio, vieno prisilietimo ir neapdairaus artimo meilės vardu pasiūlyto patarnavimo. Taip atsitiko su idealia patriotiška lietuve moterimi Danguole Gelaitiene. Ji visa savo egzistencine būtimi mylėjo tėvynę ir savo šeimą, ypač savo vyrą. Tačiau svetimtaučio vyro pasiūlyta užuojauta ir artimo meilės vardu patarnavimas ją parbloškė: ji ištekojo už svetimtaučio, paniekindama tėvynės meilę ir šventvagiškai išniekindama Moterystės sakramentą.

Čia jau nerimsta ir sielos balso numarinti nepajėgia. Nuolatinėje dvasios ir kūno vertybių įtampoje vyksta drama ir lydi ją per visą gyvenimą. Net ir liuksusiniame gyvenime nuolatąs ją persekioja sąžinės balsas: „Aš nužudžiau savo vyrą (p. 71)“ — „Aš numarinau savo vyrą“ (p. 135).

Iš tikimybė vyrul ir tėvynę šaukia iš jos egzistencijos gelmių ir neduoda ramybės nei viename žingsnyje: „Aš atėmiau sau teisę vadintis tremtiniu, teisę išlaukti, teisę sakyti, jog mano artimieji man atimti — viską padariau aš pati, joks bolševikas“ (p. 158). Tarp kūno geismo ir idėjinio atsparumo nuolat vyksta įtampa ir dėl to Danguolės gyvenimas darosi nepaprastai dramatiškas. Iš vienos pusės idėjinis (dvasinis) gėris, iš antros pusės medžiaginis gėris. Išskirtina galimybė pasirinkti tikrai vieną, arba antrą — kai tuo tarpu žmogus nori abu kartu turėti — sukelia žmogiškoje egzistencijoje tragizmą, nes, pasirinkęs vieną, niekad nesis ramus dėl antrojo. „Aš žinau, kad po tuos veidus priešėlių, bet darau taip“ (p. 74). Tas žinojimas galimybės pasirinkti vertybes ir antraip — yra žmogaus laisvosios valios problemos palietimas ir į gėrio-blogio problemą įžengimas.

Tuo būdu autorė šeimos dramos būseną perkelia į metafizinę plotmę ir padaro ją bendra-

Kaz. Žoromskis

Elegija

Tyloj, kada akis primerkiau
Ir mintys ima kauptis kaip vandenys,
Matau: lankas, arimas ir vieškelius;
Ežias ir laukus žaliais javais banguojančius.
Matau: bažnyčios bonias pro medžius
Ir varpinę — dievdirbių rankomis išdrožta.
Matau, kaip supasi jaunystė ant rugio varpos,
Ir daug draugų pračina vieškelius.
O dienos — ružavos kaip dobilai!

Pargriuvę...

Ir matau, kaip trys pavasariai,
Kaip trys balandžiai, piktos rankos baidyti,
Trys meilės pilni pavasariai, plakasi
Apie bonias bažnyčios, kur jų sutikdavau.
Dvi gražios, mielos vasaros...
Jau niekam nebeslėpsiu šito vardo!
Ir čia, matau aš tėviškę, ir matau
Visas dienas, kelias praeinančias:
Matau, kaip paukščiai skrenda ir sugrižta...
Pavasari. Gėlės kyla iš po sniego...
Tėtis eina arimais ir žiūri dirvą sėjai,
Broliai padirvos vagoja. Matau,
Dirva kaip nuotaka vestuvių rūbus,
Saulės spinduliai šiltai kaisija,
O brolių siluetai šviečia ant jos.

Kaip šventi!

Dievas ištisia ranką viršum žemės,
Ir arimai sudygsta, o varpos bręsta brandžios.
Tėtis eina padirve iš lauko
O delne geltonas kvietio grūdus...
Jis eina kieme, baltais plaukais
Ir juokiasi.

Taip saulė teka rytmetį!
Prie žiedus rasa išpuošta, pro pradalgę...
Staiga, matau, — baltas paukščiai skrenda,
Ir užstoja!

Visas dienas ir visą dieną...
Matau: tėtis eina Sibiro, ir klumpa
Į pusnynus...

visai žmonijai problema. Čia ne figūruoja nei vieta, nei laikas. Tremtis ir lietuviybė čia tėra atsitiktini. Veikalo esmė yra žmogaus asmens rungtynės už gerį, o žmogaus kūno trapumas ir aistringumas — už geidulinį gyvenimą. Ši dualizmo problema yra tiek sena, kiek pati žmonija. Ji tęsiasi nuo Adomo Jievos iki graikų rašytojų tragedijų per ištisus šimtmečius iki mūsų laikų. Taigi N. Mazalaitė savo „Negesties“ kūriniu užsitarina į vietą tarp žmogaus egzistencijos sprendimų ir tampa verta būti autore tarptautinės literatūros kūriniu. Jos „Negestis“ yra verta versti į kitas kalbas ir patekti į plačiųjų masių skaitytojus ar žiūrovus.

4. Geriausias veikalas

Iš atskleistų šiųmetinių veikalų kūrybinių savybių paaiškėja, kad N. Mazalaitės „Negestis“ savo klasiskumu prašoka visus šiuo metų grožinės literatūros veikalus ir prasimuša į viršūnes. Palyginus jos „Negestį“ su kitų autorių pirmiaujančiais veikalais ji prilygsta V. Ramono „Kryžiams“, ji lenkia J. Gliuados „Namai ant smėlio“, ji yra silpnesnė už pernykštį premijuo- ją J. Jankaus „Namas geroj gatvėj“.

Lygindami N. Mazalaitės „Negestį“ su A. Rūtos premijuotuoju veikalų „Trumpa diena“, jaučiame, kad pastarasis yra arti-

mesnis mūsų lietuviškai dvasiai. Jis yra mūsų mielojo kaimo žmogaus būties epopėja. Jis yra mūsų kaimo romantika, lietuviško kaimo būties simfonija. Jis yra patriotiškesnis už anos „Negestį“. Taigi lietuvis, skaitydamas abu minėtus kūrinius, be abejo, links A. Rūtos pusėn. Jos veikalas yra mūsų tėvynės dalis, kuria gyvename užsienyje, kuria gaivinamės sausesniais sielos mentsais ir kuria perliejame lietuviškos dvasios ir užsienyje brętančio jaunimo sielas. Taigi lietuvis turi pasisakyti už „Trumpąją dieną“. Bet, jeigu mes atsiplėsimė nuo lietuviško svai-gulio ir objektyviai žvelgsime tiksliai žmogaus akimis į kūrinių, tada „Trumpoji diena“ lieka vienos tautos veikalas ir dėl to anachroninis veikalas, o „Negestis“ prasimuša į pasaulinį visuotinumą ir tampa jau ne vien lietuviu, bet bendrai žmogaus kūriniu. Žmogaus egzistencinė są-ranga savo esmėje yra visada tapatiška ir pagrindinių problemų atžvilgiu visada vienoda. Dėl to N. Mazalaitė „Negesties“ kūriniu yra platesnė ir bendrai žmogui artimesnė, kai tuo tarpu A. Rūta savo „Trumpąją dieną“ yra lietuviškesnė, ir kaip tik dėl to partikuliariškesnė. Pirmoji yra visos žmonijos kūrėja, o antroji yra vienos tautos kūrėja.

Galutinėje išvadoje N. Mazalaitės „Negestis“ yra geriausias šių metų išleistas kūrinys.

Ad. Mickevičiaus mirties 10 metų sukaktis — proga pasirodyti naujiems veikalams apė ji. Lenkijoje išleidžiamas Mickevičiaus žodynas, taipgi išleidžiamas liuksusinis „Pono Tado“ leidinys. JAV-se Noonday Press ateinantį pavasarį išleis Adomo Mickevičiaus eilių knygą. Vertimus į anglų kalbą atliko W. H. Auden, L. Bozan, D. Davie, C. Hemley, R. Hill-var, R. Humphries, G. Reavey, G. N. Schuster, W. J. Smith ir L. Varese. Knygą redagavo Clark Mills, kritišką Mickevičiaus kūrinių vertinimą duoda Jan Lechon.

KULTŪRINĖ KRONIKA

• Lithuanian Folk Songs in the United States. Recorded and annotated by Jonas Balys. Ethnic Folkways Library Album, Monograph Series, P 1009. (Copyright 1955 by Folkways Records and Service Corp. 117 W. 46 St. New York City. \$5.95). Albumas turi vieną 12 colių ilgo grojimo plokštelę, kurioje telpa 20 dainų, ir 23 psl. knygelę, kurioje duoti dainų tekstai lietuviškai ir angliškai, gaidos, paaiškinimai ir literatūros nu-rodymai, ir kt. Dainos: Kai mes buvom trys sesutės (sutartinė), Volungėlė sakė čiučia (Šėduvos-Rozalino par.), Vidur lau- kų vėjelis pūtė (Perlojos par.), Nesigraudyk, mergužele, gerą vyrą gavus (Rudaminos par.), Kaip aš jojavu per žalią girėlę ir Vai leidžia duoda tėvulis duk- relę (abi iš Merginės par.), Oi aš išėjau an dvaro ir Oi smūnas liūdnas šile berželis (abi iš Berznykų par.), Vaikščiojo motiutė po didį dvarą ir Vai broli broli (abi iš Lankelskių par.), Susapnavo dūmą sapną (Alvito par.), Mergelė graži kur buvai (Nemunaikių par.), Oi stovi stovi du pilki akmenė- liai (Ratnyčios par.), Oi kleivi kleivi (Zem. Kalvarijos par.), Vai kaip aš buvau pas savo mo- tulę (Marcinkonių par.), Oi ant kalno Ulijana linus rovē ir Šile pušynai, trake beržynai (abi iš Metelių par.), Iš karčemžulės be- kepurėlės (Marcinkonių par.), Vaikščiojo tėvelis pabarėmi, pa- rugėmi (Perlojos par.), Jau saulėlė teka (Liškiavos par.). Tai folkloristinis leidinys, dai- nos atliktos liaudies dainininkų ir pavaizduoja tikrą liaudišką dainavimą. Tai pati leidykla yra išleidusi daugelio tautų pana- šius liaudies dainų albumus: lenkų, vengrų, norvegų, švedų, olandų, rumunų, graikų, pran- cūzų, meksikiečių, argentiniečių ir kitų. Lietuviškos dainos buvo užrašytos fonografu 1949 — 1950. Gaidas nurašė komp. V. Jakubėnas. Šis leidinys padarys mūsų dainą plačiau prieinamą tyrinėtojams ir folkloro mėgė- jams.

• Prof. Vilijus Gaigalaitis, Mažosios Lietuvos rašytojas, yra miręs 1945 m. lapkr. 30 d., taigi šiemet sueina 10 m. nuo jo mirties. Tas šviesus lietuvis buvo gimęs 1870 m. Tilžės-Ra- gainės apskrityje. Buvo kilęs iš dievotos šeimos, tai ir pats pa- sirinko dvasininko luomą. Teo- logiją ir filosofiją studijavo Ka- raliaučiaus ir Berlyno universi- tetuose, 1900 metais gaudamas daktaro laipsnį. Priekulė beku- nigaujant 1903 m. buvo išrink- tas į Prūsijos seimą. Seime ne- kartą gynė lietuvių reikalus nuo kaizerinės vyriausybės germani- zacijos pastangų. Pirmojo Pa- saulinio karo metu, kaip seimo atstovas, apvažinėjo Lietuvą ir parašė knygą apie Lietuvos pra- eitį, lietuvių tautą ir jos politi- nes perspektyvas. Dėl šios kny- gos jis buvo vokiečių kūrėjų puo- lamas, ypač nukentėjo Hitlerio laikais. Kai Klaipėda buvo grą- žinta prie Lietuvos, prof. Gai- galaitis buvo pakviestas į direk- torių tvarkyti švietimo ir baž- nyčių reikalus.

Kaune įsteigus evangelikų fa- kultetą, dr. Gaigalaitis buvo pa- kviestas šio fakulteto profeso- riumi. 1933 metais Rygos uni- versitetas jam suteikė garbės daktaro laipsnį. Tais pat metais jis Klaipėdoje įsteigė lietuvių gimnaziją, kuri vėliau išivystė į Vyt. Didžiojo gimnaziją. Gai- galaitis taipgi įsteigė lietuvišką Sandaros knygyną Klaipėdos kraštu. Jo suorganizuotoji mo- kyklų draugija įvairiose Klaipė-

dos krašto vietose kūrė lietuviš- kas mokyklas. Būdamas giliai religingas savo namuose praves davo ryto, vakaro maldas. Dr. Narmontas, apibūdinamas jo nuotakas visuomeninėje veiklo- je, sako: „Neįvykdavo joks pa- rengimas, kuris nebūtų pradė- tas Dievo žodžiu“.

Kai jam teko nuo bolševikų trauktis į Vokietiją, turėjo stambų nemalonumų iš nacių pusės.

Spaudoje pradėjo anksti ben- dradarbiauti: jau rašė į Varpą, į „Vienybę Lietuvininkų“, įstei- gė ir redagavo „Pagalbos“ žur- nalą, parašė daugelį religinių ir pasaulietiškių knygų, pvz. „Lie- tuvos nusidavimai ir mūsų raš- liava“.

• Vydūno pirmas pradėtas leisti laikraštis „Šaltinis“, išėjo 1905 metais, taigi šiemet sueina 50 metų nuo jo pasirodymo. Tas laikraštis ėjo iki 1908 metų. Vė- liau Vydūnas leido kitus laikraš- čius: Jaunimas (1911 — 1914), Naujovė (1915), Darbymetis (1921 — 1925). Tuos keturius Vydūno laikraščius, kaip ir ki- tus jo raštus, leido specialiai jo raštams leisti Martos Raišutytės įsteigta Rūtos leidykla. Vy- dūnas tuos laikraščius ne tik redagavo, bet pats vienas juos ir prirašydavo. Būdavo juose ir vertimų iš kitų kalbų, daugiausia iš anglų ir vokiečių. Su per- traukomis Vydūnas savo laikraš- čius leido 20 metų. Vydūno lei- stieji laikraščiai duoda svarbios medžiagos pažinti jo asmenybę, mokslui ir kūrybai. Šiuo metu Aleksandras Merkelis ruošia Vy- dūno monografiją ir turinčius augščiau minėtus Vydūno leis- tus laikraščius prašo jam pas- kolinti. A. Merkelio adresas: 49 Van Nostrand Ave, Great Neck, N. Y.

• Dail. Pijus Brazas lap- kričio 28 d. sulaukia 50 m. am- žiaus. Yra gimęs 1905 m. Vil- kaviškio apskr., Pilviškių valsč., Bartininkų kaime. Mokslus ėjo Marijampolės Rygiškių Jono gimn. ir Vilkaviškio kun. semi- narijoje. Kunigu įšventintas 1930 metais, taigi šiemet at- šventė sidabrinį kunigystės ju- bilėjų. 1932 — 1936 metais iš- ėjo tapybos kursą Kauno Meno mokykloje. Pats išdekoravo Pa- javonio bažnyčią. Iš žymesnių jo atskirų paveikslų paminėtini Apreiškimas, Mindaugo Krikš- tas, Sv. Kazimieras, Dariaus- Girėno tragedija, LTSR mo- kykla ir kt. Lietuvoje buvo veik- lus pavasarininkų ir ateitininkų talkininkas. Nuo 1949 m. gyve- na JAV-se ir yra ligoninės ka- pelionas Eugene, Oregon.

• Baltistikos biblioteka orga- nizuojama Vakarų Vokietijoje. Tuo yra susirūpinęs dr. Z. Ivins- kis. Leidėjai ir autoriai yra pra- šomi atsitiesti po vieną egzemp- liorį savo knygų, atspaudų, laikraščių. Latviai ir estai jau turi ten gausiai savo medžia- zos, Lietuviai ten dar beveik nieko neturi. Leidinius siųsti ad- esu: Baltisches Forschungs Institut, Zimmer 37b, Universi- tæct, (22c) Bonn, Germany.

• Kazimieras Žoromskis yra vienas iš kūrybingiausių dabar- ties dailininkų tremtyje. Į poe- tų jis nepretenduoja. Tačiau kartą seneniai jam užėjo įtvė- pimas parašyti eilėraščių. Čia vieną iš jų ir dedame skaityto- jams pažūrėti kas iš to išėjo.

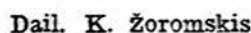
• Dr. Zenonas Ivinskis iki 1956 m. balandžio 1 d. apsigy- veno Vakarų Vokietijos sostinė- je Bonnoje, kur vadovaus Baltų institutui. Jo naujas ad- resas: (22c) Bonn/Rh., Heer- str. 15 bei Heese, Germany.

Dail. K. Žoromskis

Natūrmortas (detalė)

val. 10:30—1 y. v., sestad. 10:30—
sekm. 1r treč. uždara

Adomo Mickevičiaus minėjimas

Kolumbijos universitete

1798.XII.24 — 1855.XI.26

JONAS AISTIS, Brooklyn, N. Y.

Puošnioje, dar Bentio laikais statytą, Casa Italiana rūmų salėje, kur po Michelangelo, Dantės ir kitų garsių florentiečių vardų kybo raudonomis raidėmis atspausťas įspėjimas, kad daugiau kaip 250 asmenų susirinkti šiose patalpose yra pavojinga, vyko (1955.XI.9) visais atžvilgiais kuklus didžiausio lenkų rašytojo Adomo Mickevičiaus mirties šimto metų sukaktuvių minėjimas. Salėje, įskaitus ir tris senio Budrio tautiečius, žmonių buvo tarp pusantro puskapio ir visos kapos. Didžiajam New Yorkui truputį mažoka, juoba, kad lenkų čia, regis, nestinga.

Publika vėl įvairi. Pražiliusių ponių veidai bylojo apie kitą Lenkiją... Tos galvos — ar nervinio pobūdžio trukdijimų, ar atminimų vėjelio palieštos — šaukiai ir dailiai sujūdėdavo, lyg prieš daugelį dešimtmečių, kai jos jaunos ir nekantrios visa esybę jeidavo į smarkių mazūrų, krakoviakų ar oberkų taktą... Buvo pora studentų glaudžių ir laimingų porų, kurie vienas kitam buvo daug įdomesni ir svarbesni negu prieš šimtą metų miręs Adomas Mickevičius. Buvo dorų ir svarbių piliečių: plikų ir plaukuotų, susilažiusių ir pasišiaušusių... Buvo ir tų, kurių socialinis sluogsnis apima siurvojė ir aktorius verslus, kuriems itin nelengva buvo nusėdėti. Buvo viena panaši į neštą ir pamestą trijų Budrių grobį. Bet šiaip — publika, manding, atsitiktinė, skysta ir skurdoka.

Minėjimas vyko trimis kalbomis: anglų, lenkų ir... rusų! Renėjus stengiasi išskirti ir pabrėžti Mickevičiaus universalumą. Apie Mickevičių kalbėjo vengrų kilmės profesorius Rene Fulop-Miller. Sopranas Betty Wilson dainavo (lenkiškai) šių kompozitorių komponuotą Mickevičiaus poeziją: Igno Paderewskio — Prie didžio ir tyro vandens, vilniečio Cezario Cui — Sapnas, Stanislovo Moniuskos — Triotelas ir netikrumas, ir Frederiko Šopeno — Šalin iš po akių. Tenoras Charles Bressler rusiškai padainavo: Glinkos — Mano meilutė, Čaikovskio — Rytas, Vakarėlis, Rimski-Korsakovo — Pasikalbėjimas ir Svitezietė, be to, lenkiškai padainavo vokiečio Carl Loewe — Neris ir mergaitė. Tulas Jerzy Golas gana blogai paskaitė poezijos lenkiškai, o Miss Anne Lehmann — angliškai...

Būtų lyg ir viskas... Bet mums Mickevičius yra specialus atsitikimas, nors ir ne vienintelis. Jis karštas lietuvis patriotas, bent iki emigracijos jis dėjosi lietuvis ir tik lietuvis...

Nors nedaug kas tai žino, bet aš apie 1933 m. Adomą Mickevičių lenkų rašytojų organe Wladomosci Literackie esmi "atidavęs" lenkams... Tūli lenkai, be rodo, tuo labai apsidžiaugė, o ir aš pats šiandien nesigailiu tai padaręs.

Paprastai kalba rašytoją nulemia, kam jis priklauso. Bet čia ne vien kalba, o ir tai, kad toji Lietuva, kurią jis vaizdavo, mylėjo ir garbino, dėl kurios kentėjo ir mirė, laisvam gyvenimui nepriskėlė. Dar daugiau — ta Lietuva visą nepriklausomybės laikotarpį pačią tautą niekino, nepripažino lietuvių kalbai egzistencijos teisių ir ignoravo savitą lietuvišką kultūrą ir bendruomeninę būtį. Ir tai kaip tik dėl to nepriklausomybėje augusios kartos jo nejautė ir nepasigėdo, kaip jį jautė ir juo gyveno ankstyvesnės kartos. Ir man atrodo, kad lietuviui Mickevičius jau yra ir tolydžio daugiau bus nesuprantamas ir svetimas.

Man jis buvo svetimas dar ir dėl per daug konkrečių poezijos priemonių. Tikra priešingybė Julijui Slovackiui. Ir aš apsidžiaugiau, kai kartą Bernardas Brazdionis pastebėjo: ar gali būti nepoetiškesnis palyginimas, kaip: Lietuva, tėvyne mano, tu esi, kaip sveikata; kiek tave vertinti reikia, tas tepasakys, kuris tave prarado... Sveikata yra brangi ir vertinga, bet joje slypi daug blaivumo ir suinteresuotumo, kur poezijai taip maža vietos...

Dėlto Fulop-Miller paberti superlatyvai atrodė perdėti. Tiesa, tie superlatyvai buvo tarti didelį žmonių, kaip Hugo, Goethe ir pan. Bet net ir autoritetų atveju reikėtų skirti komplementą nuo pagrįsto palyginimo, kaip, sakysime, Mickevičiaus Vėlinių prilyginimas Goethės Faustui tik komplemento prasme teįmanomas.

Mums Mickevičius yra daugiau istorijos, na gal dar literatūros istorijos, bet nieku būdu ne mūsų literatūros dalykas. Jis bus daręs didelės įtakos Baranaskui, aušrininkams, ir dar vienam kitam, bet nuo Vinco Ku dirkos jis vis tolydžio mums darosi svetimesnis...

Bet iš kitos pusės ar ji galima laikyti renegatu? Ne! Kokia ironija. Didžiausias lenkų poetas... gimęs Lietuvoje lietuvis.

Man prisimena vienas vaikystėje sutiktas Mickevičiaus tėvynainis. Tai tūlas Juozapas Skerla iš Mockų kaimo, esančio už penkių mylių į pietryčius nuo Minsko. Jis atsirado su visais tais smurgainiškiais duoneliatojais 1917, kurie būriais tada varstė kiekvienas duris tardami vieną ir tą patį: "Tegul bus pagarbintas Jėzus Kristus!... gaspadinėle, ką kalvek...". Skerla atėjo rudenį prietėmą, pasiprasė nakvynės, o rytą, po antrų gaidžių, su tėvu ir broliu nuėjo į klijimą rugių kultū. Ir taip neįsipažindamas ir nevaromas išbuvo iki vasaros. Gal būtų ir nukaršęs mūsų namuose, jei ne vie na smulkmena. Jam atrodė, kad mes, vaikai, per minkštai tėvų auklėjami, ir jis savo ruožtu pradėjo mus kiekiau auklėti: pabar damas, aprėdamas ir išlupdamas. Tai nepatiko tėvui ir juoba motinai, kuri jam neapsikentus kartą išdėstė savo pažiūras ir teises į vaikų auklėjimą. Skerla suprato: be pykčio ir apmaudo susikrovė savo daikteliu, kuriuos sudarė pypkė, kapšas tabakui, karnomis papinotų vyžu pora bei siauras ir ilgas nuobrukų maišas. Paskutinį motina pripildė lašiniais, mėsa, duona, kruopomis ir miltais. Skerla už visa tai gražiai padėkojo, prašė blogu neminėti, ir išėjo...

Man tasai žmogus Mickevičiaus minėjime prisiminė dėlto, kad jame itin buvo ryšku tų atvirkštai panlietuviškų bruožų, kurių mes sutinkame Donelaičio, Baranasko, Biliūno, Sruogos bei daugelio kitų kūryboje ir laiškuose, tai ta senlietuviška teistinė gamtos ir gyvių meilė. Skerla, išgirdęs raistely laktingą, nustebe ištarė: "Tai Dievo galybė, — net iki čia jos atskrenda!..." Bet, kiek paklausęs, apsvyūrė: "Panašiai, bet ne taip. Mockų varlės gražiau pakurkia, kaip jūsų laktingalos..." Skerlai Mockuose pasaulis prasidėjo ir baigėsi.

Dar daugiau, Skerlai Mockai buvo tikroji, grynoji ir vienintelė Lietuva... Niekas jam mūsų nepatikėjo: nei kalba, nei daba... Viskas svetima ir juokinga.

Klausant Mickevičiaus kūrybos susidarė toks įspūdis, kaip mano draugui Jokūbui Liaudai, besaugant respublikos ir vėliau

A. Valska

Portretas

valstybės sienas ir beverčiant tenai Emanuelio Kanto "Grynosios išmonės vertinimą", kilo mintis, kad Kanto "wortfolge" lietuviška, ne vokiška... Manding, ir Mickevičiaus kūryba, kalba ir dvasia nėra lietuviška, bet lygia dalia ji nėra ir lenkiška... Mums ji praeitis, ir tokia pat lenkams. Mickevičiaus problema yra komplikuočiau už tų lenkų ir kitų rašytojų, kurie vaizdavo Lietuvos istorinius įvykius arba lietuvišką būitį. Didžiausias lenkų poetas mini Nemuną, Nėrį, Svitezio ežerą su ta pačia meile ir išskyra kaip Juozapas Skerla Mockų laktingalas... su kuriomis nebent daug sidabrbrūniai paukščiai galėtų balsu galinėti.

Nesu Mickevičiaus kūrybos specialistas, bet nedaug suklysiu pasakęs, kad nei vienos Lenkijos upės ar kitokios vandens santelkos, įskaitant net didžiąją Vyslą, tą senybinę slavų ir aisičių vandens srovę, Mickevičius nėra su tokiu pietizmu ir artiznumu pavaizdavęs, kaip etnografiškosios Lietuvos vandens, Tiesa, kaipur jis tuos vandenis vaizdavo saviškai. Taip, sakysime, Konrado Valenrodo įžangoje jis vaizduoja vijočkį, kuris per Nemuną nuo viename krante augančio medžio išsikibusios šakos persidriekia į kito kranto medžio šaką ir suriša Prūsą su Lietuva... Gal tai įmanoma kur nors į rytus nuo Naugardėlio, bet nieku būdu negalima tarp Tilžės ir Ragainės... taip liberališkai elgtis su "platinu Nemunėliu". Na ir ta skaisti bei ori lietuviutė, kuri semiasi tyro Nerio vandens, su lygiu idealizmu nupiešta. Ar gali jai lygintis visos trys senio Budrio marčios? Pastarosios taip visiems amžiams ir liko sūnų apsiaustais apgobtos Adomo Mickevičiaus raštuose...

Lenkiško šovinizmo laikais "Pono Tado" pirmoji eilutė bandyta perredaguoti lenkams priemesne versija: "Lenkija, ma no tėvynė"... Bet ilgai nui to atsisakyt, nes, kad tai būtų tik vardai lietuviški, bet buitis ir viskas. Lyginant Paderewskio ir ypač rusų kompozicijas su Moniuskos, atrodo, kad paskutiny sios visai nesistengė susilvinti Mickevičiaus poezijos. Būtų labai įdomu, jei kuris rimtesnis slavistas pabandytų atydziau pažvelgti į Mickevičiaus kalbos slaviskąsias savybes... Juk tai dalykų nepakeistu, jis liktu kaip buvęs didžiausias lenkų poetas...

Ta Lietuva, kurią Mickevičius mylėjo, vaizdavo ir norėjo prikelti garbei, ne reali Lietuva, kurią jis matė arba geriau nenorėjo matyti Naugardėlyje, Vilniuje ir Kaune, bet istorinė vi

zija, išplaukusi iš mūsų tautos misijos. Jis veikė Lietuvą, bet veikė ne tiesiu šūviu, o riko šetu...

Yra labai keistas, bet kartu ir būdingas reiškinys, kad didelė dalis Mickevičiaus baladžių yra svarūs, rimti ir net tragiški kūriniai. Tuo tarpu pati populiarioji — Tys Budriai — pavaizduoti su neslepia triavališku humoru. Kitaip sakant, pats autorius pasisailpė iš savo tragedijos...

Būtume linkę manyti, kad pirmas Budrys buvo Jogaila, o paskutinis maršalas Juozapas Pilsudskis. Literatūra negali amžiais vadovauti tautos istorijos, juoba, kai pati mintis yra pasisavinta iš kitos tautos... Šis minėjimas lyg ir liūdytų lenkų mesianizmo atoslūgi, nes sekėjų skysta, o ir tie patys be didelio entuziazmo...

Red. pastaba: Artimiausiu laiku duosime apie A. Mickevičių dr. A. Šešplaukio straipsnį, kurį ir tą didį dainių žvegliaima iš kito taško.

Tik dorovė teatneša tikrą ir pastovų džiaugsmą.

— V. J. Budrikas

SOPHIE BARCUS RADIO PROGRAM
18 WGES stoties — Banga 1390
NUO PIRMAD. IKI PENKTAD.
8:45 iki 9:30 val. ryte
SESTAD. 8:30 iki 9:30 ryte
PIRMADIENIO vak. nuo 7-8 v.
SEKAD. 8:30-9:30 v. r. 15 stoties
WOPA — 1490 kil.
Chicago 29, Ill. HEMlock 4-2413
7121 So. ROCKWELL ST

SEGHEITI TRAVEL BUREAU
2451 So. Oakley Avenue — Tel. Yards 7-3278

MES PAROPINAME KELIONES LEKTUVAIS, GELZKELIAIS, AUTOBUSAIS IR LAIVAIS.
Sutvarkome dokumentus norintiems atvažiuoti į Ameriką. Parūpiname dokumentus norintiems išvykti į užsienį. TURIME IR LIETUVIŲ SKYRIŲ. Pildome afideivitus. Pasinaudokite.

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS IR GASOLINO STOTIS
Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, įvairių rūšių alyva, baterijos ir automobiliams daly s Firestone padangos.
1934 West 59th Street Tel. GROvehill 6-9136
M. ČESAS, patyręs auto specialistas

JONAS GRADINSKAS
KRAUTUVĖ IR DIRBTUVĖ
Televizijos, radijas, patefonai, lempos, antenos, baterijos
J. G. TELEVISION CO.
2512 W. 47th St. TEL. FRONTIER 6-1998
Pas specialistą nupirksi pigiau, sutaisys geriau

Lietuvių tautos istorijos draugija

VINCENTAS LIULEVICIUS, Chicago, Ill.

Jau daugelis mūsų tautiečių įvairių profesijų susibūrė į savos specialybės organizacijas. Istorijos mokytojai iki šio momento dar nebėra susisibūrę. O burtis į junginį jau tikrai laikas. Turime begalę dežanų reikalų, kuriuos čia žemiau ir noriu išskelti.

1. Mūsų laukia mokyklinis darbas

Veikia įvairiausias vardais lituanistinės mokyklos. Jos Lietuvos istorijos dalyką sprendžia pačios vienos, kaip pajėgia. Iki šios dienos dar neatsirado centro, kuris besisiliejantiems ir bedirbantiems mokytojui ateitų į pagalbą. Taigi, turime mokyklinio darbo, dirbantysis susiduria su daugybe problemų, kurių vienas nepajėgia išspręsti. Jau laikas išsiaiškinti lituanistinėse mokyklose dėstomos istorijos apimtį (Lietuvos istoriją ar Lietuvos tautos istoriją) ir reikalą įjungti į kaimynų istorijos ratą. Apie būtiną reikalą dėstyti pasaulio lietuvių istoriją, kuri šiose sąlygose (lietuvių bei išlaikyti) yra net svarbesnė už iki tol dėstomąją. Emigranto pastangos už išsaugojimą savos kalbos bei kultūros ir kova už Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atstatymą, jaunajai kartai duos pavyzdžių ir jėgos išsilai kyti nepaskendusiai tautų jūroje.

Iki tol dėstome istoriją chronologiniu būdu (pagal valdovų eilę), bet bedirbantiems šiose sąlygose ir beįsiekiančiam geresnių kelių, darbas verčia dėstomąjį būdą pergaltoti ir pajieškoti geresnio, šioms sąlygoms tinkamesnio. Juk galima dėstyti išilginiais pjūviais (temomis), atbuliniu būdu (pradedant nuo dabartinių laikų ir einant gilyn), progresiniu-sukaktuviniu būdu ir t. t.

Dar Lietuvoj bebūdami ir bedirbdami mokyklose jautėme, kad istorijos programą turime netinkamą. Vokietijoje jau švietimo vadovybė atgaminio ir vėl ją reikėjo vadovautis savo darbe. Dabartinėse lituanistinėse mokyklose, reikia spėti, irgi nuo jos nenutolta. Tokiai prieklaidai turima ir pavyzdžių. Kada diametriškai pasikeitė mokyklos sąlygos ir kada turime galimybę pamatyti kitų kraštų programų pavyzdžius, turime sudaryti tinkamą programą. Turime pradžios mokyklose lituanistines klases ir augstesniausias lituanistines mokyklas, tad abiejų tipų mokykloms ir reikia sudaryti programas.

Dirbantieji žino, kaip sunku dirbti šiose sąlygose be vadovėlio ir kaip daug sudaro keblumų netinkamas vadovėlis. Čia

daug ir gražaus parodyta partizaninio darbo, bet geriausia ir lengviausia tą reikalą būtų galima išspręsti kolektyviniu būdu. Dabartinėse mūsų sąlygose vienam vadovėli parašyti beveik neįmanoma. Priėjus programą kolektyviniu būdu labai greit ir lengvai galima parašyti vadovėlius rimtų tipų mokykloms. Mane net džiaugsmas ima įsivaizduojant tos gražios tautos darbo rezultatus.

2. Mes turime imtis ir mokslinio darbo

De to, reikia pernagrinėti, per studijuoti, pergaltuoti daugelio Lietuvos istorijos faktų mūsų tautai kenksmingą interpretavimą, pvz., Krėvos-Liublino unijos, gudų rašliavos vartojimas, lenkų kalbos vartojimas, bajorijos prakeikimas, tautinis atgimimas ir t. t. Daugelį dalykų reikia išskelti istorijoj, ko iki šiol nebuvo daroma. Po to, irgi kolektyviniu būdu, parašyti kelių tomy pilną Lietuvos tautos istoriją. Igriso valdovų, karų, san tykių su Lenkija istoriją. Atgrasėme mokinius nuo istorijos mokslo. Padarėme istoriją chronologijos baubu. Mokiny s nema to istorijoj lietuvių nei kaip jis rėdosi, nei ką jis valgo, nei kaip linksmis, nei kaip gyvena ir t. t. Projektuojamoji istorijoj turėtų būti matoma visa tauta, visi visuomenės sluogsniai, o ne vien valdantysis.

Taigi, turime imtis ir mokslinio darbo. Šalinių atžvilgiu esame geresnė sąlygose negu būtume Lietuvoje. Esame išsimė tę visuose kraštuose, tad rūpimu klausimu, per ten gyvenantį, galime pasiekti mums rūpinus šal tinius. Mūsų kartai šis darbas priemas, nes mokame visas reikalingas kalbas: lietuvių, lenkų, rusų, vokiečių ir dar savo gyvenamo krašto. Mūsų karta suspėjo nusikratyti lenkų ar rusų Lietuvos istorijos koncepcijos. Jei kas drįstų šį darbą nesirytį atlikti mūsų kartai, tegu tas pagalvoja: kada ir kuri kita karta turės mėtetas sąlygas tam darbiui.

3. Yra ir kitokio darbo

Vienas po kito miršta veikėjai ir nešasi į kapą atsiminimus apie I-mo karo tremtinių veiklą, Lietuvos valstybės kūrimo darbus, II-ro karo tremtinių veiklą, viso pasaulio lietuvių veiklą. Reikėtų tuos atsiminimus rinkti ir spausdinti. Tad augščiau minėtoms problemoms nagrinėti ir atsiminimams skelbti reikia žurnalo ar bent gauti kuriam laikraštįje skyrių. Jei to nepavyktų, nagrinėjamų problemų referatus būtų galima multiplikuoti ir išsiuntinėti mokytojams. Tokių pat būdų galėtų būti paskleistos ir kritikos mintys.

Veikia Pasaulio Lietuvių archyvas. Jo išugdymas yra viso pasaulio lietuvių reikalas, bet istorijos mokytojui jis yra arčiausiai širdies, tad ir čia reikėtų organizuotos pagalbos, kad jo veikla būtų dar sėkmingesnė.

4. Susiburkime į draugiją

Darbų begalės. Vienas už kitą prašosi pirmiau dirbamas. Reikia organizuotos tautos. Be jos nieko nepadarysime. Siems dideliems darbams reikia suburti po pasaulį išsimėčiusius istorijos mokytojus į Lietuvos Tautos Istorijos draugiją. Organizaciję komisiją galėtų sudaryti Chicago mieste esą istorijos mylėtojai. Komisija suregistruotų istorijos mokytojus, korespondenciniu būdu nustatytų draugijos būstinės vietą ir išrinktų valdybą. Po to užvirytų darbas.

Kas turėtų šiuo keliu kiau simu kokių projektų ar šiaip maionetų atsiliepti, prašau rašyti Pasaulio Lietuvių archyvo adresu: V. Liulevičius, 2601 W. Marquette Rd., Chicago 29, Ill.

Džiunglių naikintuvai

R. G. LeTourneau, Inc. išrado vadinamą džiunglių naikintuvą, kuris panašus į tanką. Turį 6 ratus — kurių kiekvienas yra 10 pėdų aukščio ir 4 pėdų pločio. Sveria 60 tonų. Gali sunaikinti medžius betkokio didumo, ir tačiau yra taip lengvas atsiremdamas į žemę, kad nesutraiškia nei kišeninio laikrodžio, per jį važiuodamas. Jo platforma yra 39 pėdų ilgio ir 11 pėdų platumo ir gali pakelti 100 tonų krovinį.

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSN
2555 WEST 47th STREET
B. R. Pietkiewicz, prez.; E. R. Pietkiewicz, sekr. ir advokatas
Mokame augstus dividendus. Keisiojame čekius. Pardudame ir išperkame valstybės bonus. Taupykimas patarnaujami veltui ATIDARYKITE SĄSKAITĄ ŠIANDIEN.—Aprausta iki \$10,000.
Darbo valandos: pirmadienį ir ketvirtadienį nuo 9 iki 8 val. vakaro; antr. ir penkt. 9 iki 5; treč. uždaryta, o šešt. nuo 9 iki vidurdienio.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
pataria:
1. Nepraleiskite visų uždirbtų pinigų. Taupykite nors dalį.
2. Pinigams padėti nereikia važinėti. Juos galite pasiųsti paštu. Mes apmokėsime pašto išlaidas.
3. Planingas taupymas visados moka gerus dividendus.
2202 WEST CERMAK ROAD
Tel. Virginia 7-7747
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres.
Chartered and Supervised by the U. S. Government
ISTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų. Ketv. nuo 9-tos val. ryto iki 8 val. vak. šeštad. nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų. Trečiad. visai neatsidaro.

Auklėjimo krizė ir jos pavojai

Mokyklos tampa auklėjimo kafeterijomis...

INZ. JONAS RUGIS, Chicago, Ill.

Man jau teko rašyti šio laikraščio skiltyse apie šio krašto auklėjimo sistemos kūrėjo Dewey nuvairinimą ir aštrią kritiką, pasirodžiusią moksline se žurnaluose. Auklėjimo, tai yra paruošimo žmonių gyvenimui, klausimu susidomėjo ir specialistai, kurie savo darbais laboratorijose ir fabrikuose dirba dėl vis geresnio ir saugesnio mūsų kasdieninio gyvenimo ir kurie įvedė Ameriką į pirmąją gerbūvio kraštą ir galingiausią pasaulio valstybę. Ir tarpe tų žmonių, inžinierių, chemikų, kitų specialistų, pramoninkų, vis daugiau atsiranda balsų, iškeliančių auklėjimo trūkumus ir dėl to pasirodanti visuomenėje pavojingus, bauginančius reiškinius.

Pavojingiausias tų reiškinių tai yra ryškiai pastebimas nusistatymas prieš mokslą, prieš intelektualus, prieš proto ir būdo lavinimą, prieš integriciją. Tai reiškianiai pastebimi plačiai ir visur. Jie pastebimi plačiuose visuomenės sluoksniuose, jie pastebimi ir siauresniuose išmokslintuose sluoksniuose, jie pastebimi net ir mokslinei ir didelių specialistų tarpe. Mokslinei daugelį atvejų pasidaro savo siauros srities specialistais, kurie dėl medžių nebemato miško, skaito savo siauros srities darbą mokslo tikslu ir svarbiausiu atsiėkimu ir visai užmiršta mokslo plačius tikslus ir kilnius uždavinius. Vienas didžiųjų šių laikų mokslinei yra pasakęs, kad stebėtis reikia, kiek šiais laikais tokių mokslo smulkių darbų yra daroma žmonių, kurių integricija yra žemiau vidurkio.

Pereinant prie platesnių išmokslintų sluoksnių randame juose panašią padėtį bendro išsilavinimo susmukimo, integricijos nykimo. Daugelis daktarų, inžinierių, teisininkų ir kitų yra pasidarę grynais profesionalais, savo specialybę tikrai amatininkais, visai nesidominčiais plačiaisiais, išsimečiais už jų specialybių ribų klausimais, o dažnai net ir jų specialybės naujovėmis, nesugebantiems sudaryti sau sprendimo ar pažiūros įvairiose minties ir gyvenimo srityse. Apie plačias mases nėra ko ir kalbėti.

Dėl tokios susidariusios padėties didžiausia kaltė tenka auklėjimui, paruošimui gyvenimui. Ir tas pastebima beveik visame pasaulyje, pastebima ryškiai ir šiame krašte. Ant mano stalo guli Amerikos Chemikų draugijos, vienos didžiausių ir įtakingiausių specialistų draugijų, prezidento įžanginė kalba paskutiniame nacionaliniame šios draugijos susirinkime.

Jis kalba apie pavojus, kuriuos neša pasirinktas auklėjimo kelias. Jis kalba apie sąmyšį visų laipsnių mokyklose. Jis sako, kad mokyklos neįstengia įvykdyti savo pagrindinio uždavinio, tai yra perduoti naujom kartom tą turtingą Vakarų civilizacijos intelektualinį ir kultūrinį palikimą, ir kad jos kenčia įvairius trūkumus iš pusės įvairių socialinių teorikų ir užkietėjusių užsispyrėlių. Augšto mokyklose įvairios mokslo sritys varžosi tarpusavyje, o visos jos universitetuose ir kolegijose turi konkuruoti su pusiau komercine futbolu.

Ir toliau jis klausia, kodėl gi mes turime susirūpinti, kad mūsų jaunuomenė labiau mėgsta kuolengiau praeiti pro visus klausimus, vieton įsigilinus į juos ir padėjus bent kiek pastangų? Pirmiausia, atsako jis, todėl, kad idealas ir noras tobulėti yra pagrindinis požymys kiekvieno vertingo charakterio; antra, kad mūsų išsilavinimas, mūsų ateitis priklauso nuo iš-

dirbto būdo ir išlavintos inteligencijos derinio mumyse.

Mūsų tauta rūpinasi galimybe atominio karo ir pavojumi atominių bombų, bet ji nežino kito dar realios ir didesnio pavojaus. Kremliaus žmonės nėra reikalingi atominių bombų prieš mus; jie ir be jų labai gerai veikia prieš mus, veikia infiltracija ir klaida. Jie toli nutaščiai stiprina savo mokslinei galingumą, kai mes tuo tarpu gaistame laika. Vieton jiems priešpastatyti savo dar geresnį veikimą, mes sau leidžiame nukrypti į smulkmenas. Jei mes nebūsim užtektinai išmintingi, kad suprastume tikrą pavojų ir tinkamai jam pasipriešintume, mes ne tik žūsime bet net nebūsim verti būti išgelbėti.

Tai reikšmingi žodžiai, kurie turėtų būti suprasti kiekvieno ir apgalvoti. Mūsų pačių ir ateinančių kartų ateitis rišasi su teisingu gyvenimui pasirošimu, mokėjimu suprasti jo visus pasireiškimus, ne tik jo pavojus. Mes turime kilnią kultūrą, mes turime augstą civilizaciją, kuri mums atnešė labai augstą gyvenimo lygį, kuriuo mes džiaugiamės šiame krašte. Todėl kiekvienam turi būti aišku, kad mūsų jaunuomenė turi būti tinkamai paruošta tam pilnam gražių galimybių gyvenimui, o tos puikių galimybių, kurios joje glūdi, turi būti surastos, išugdytos ir tinkamai panaudotos. Tai yra tikro gero auklėjimo uždaviniai.

Aš čionai noriu kiek pasisakyti šiuo kartu ne dėl būdo auklėjimo, bet dėl proto lavinimo vidurinėse mokyklose, kurios turi suformuoti žmogaus intelektualinius sugebėjimus ir išmokyti jį galvoti, greta supažindinti su pagrindinėmis mokslo žiniomis. Štai ką sako J. C. Coleman, narys Nacionalinės Tyrimų tarybos. "Kai leidžiama laisvai pasirinkti, šių dienų mokyklų ir kolegijų mokinys visose JAV ryškiai parodo nemėgimą, labai ryškų ir aliamuojantį, ma tematikos ir tikslų mokslų." Statistika ir praveisti tyrimai mai davė daug įdomių žinių. Pasirodo, kad pvz. vidurinėse mokyklose chemiją studijuoja tik vienas iš kiekvienų 11 mokinių.

Matematikos dėstymas irgi yra apvertkinoje padėtyje. Dar 1900 metais 56% vidurinių mokyklų mokinių mokėsi algebras, o dabartiniu laiku jos mokosi tik apie 25%. Dar blogiau su geometrija — jos mokosi tik apie 12% mokinių. Padėtis pasidarė tokia, kad apie pusė vidurinių mokyklų visai nedėsto chemijos, o apie 53% neturi fizikos pamokų. Bet užtat vidurinėse mokyklose yra įvesta visokių lengvų, mokinams patinkančių dalykų dėstymas. Susumavus tuos visus dalykus, paaiškėja, kad dabartiniu laiku vidurinėse mokyklose (high-schools) yra dėstoma net 274 dalykai. Kaip rašo specialioji spauda, tokiai padėčiai esant arba mes žinome 30 kartų daugiau, kaip kad žinojo mūsų seneliai, arba, kas tikresnio, mes vidurinėse mokyklose mokome daug tokių smulkmenų, kurias tie mūsų seneliai išmokdavo namie, negaisdami tam laiko mokyklose. Kaip bebūtų, rašo pvz. Amerikos Chemikų draugijos organas, mūsų vidurinės mokyklos pasidarė kokiomis tai auklėjimo kafeterijomis, tiekiančiomis tikrai kvaišinantią kiek visokių mokyklos dalykų. Ir juose turi susigaudyti jaunuolis, kuris dažniausiai ima pigiausiai, t. y. tuos, kurie yra lengviausi.

Šis sąmyšis mokyklose pasiekė tokio laipsnio, kad vis daugiau balsų kyla dėl reikalo rimtai imtis nagrinėti ir taisyti šį reikalą. Kaip teko skaityti, prezidentas Eisenhoweris yra sukvietęs Washingtonan "Conference on Education", kuri turės atsakyti į klausimą — ką mūsų mokyklos turi atsiekti ir kokie yra jų uždaviniai. Konferencijoje turi dalyvauti apie 2,000 delegatų. Reikia tikėtis, kad ji auklėjimo ir mokyklos klausimą pilnai išnagrinės ir suras tinkamus būdus ir kelius tinkamai reikalą su tvarkyti. Sveikas tautos protas ir savisaugos instinktas vis balsiaus pasireiškia prieš primestas neįvykdomas teorijas ir nemoksliskai sukurtus nuostatus, dominavusius auklėjimo ir mokyklos srityje.

Aspirinas ir vaikai

Medicinos žurnalai perspėja, kad yra žinoma nemažai atsitikimų, kada vaikai nusinuodijo paėmę perdidelį kiekį aspirino. Tėvams patariama aspiriną saugoti, kad jį pagriebe vaikai per daug nepaimtų; klaida čia gali baigtis mirtimi.

Mes mokame 3½%

MIDLAND
Savings and Loan Association

PER 40 METŲ VISU LIETUVISKU KOLONIJŲ SAUGIAUSIA IR PELNINGIAUSIA TAUPYMO BENDROVĖ

4038 Archer Avenue Tel. LA3-6719
AUGUST SALDUKAS Prezidentas

Norėdami pirkti, keisti ar parduoti automobilį visuomet kreipkitės į Lietuvišką automobilį prekybą

BALTICA

5805 S. WESTERN AVE. WAibrook 5-8200

MOVING

APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS

IŠ TOLI IR ARTI

NAUJI DIDELI TROKAI-NAUJIAUSI KRAUSTYMO ĮRANKIAI

ILGŲ METŲ PATYRIMAS-PIGUS IR SAUGINGAS PATARNAVIMAS

JUOZAS NAUJOKAITIS

2022 W. 69 St. CHICAGO 36, ILL. Tel. WAibrook 5-9209

MES PRISTATOME ANGLIS BEI PEČIAUS ALIEJŲ

DIDELIAIS IR MAŽAIS KIEKIAIS!

Mes taipgi perkraustome jūsų baldus saugiai — keletą bloku ar keliasdešimt mylių. Reikale šaukite mus. Vieno kambario baldus arba viso namo — kreipkitės pas mus. Turį daug metų patyrimo perkraustymo darbe.

STASYS FABIJONAS

2146 So. Hoyno Avenue Tel. Virginia 7-7097

Lietuvių Prekybos Namai

PREKES BE SUGADINIMŲ — KAINOS BE UŽPRASYMŲ.

PIRKITE ŠIAIS METAIS — MOKĖKITE SEKANČIAIS METAIS!

THANKSGIVING PRICE CUTS!
Plus Free Turkey!

KIEKVIENAS PIRKEJAS GAUNA PUIKŲ PENKIOLIKOS (15) SVARŲ KALAKUTĄ DOVANAI, PERKANT VIRŠ \$100.00.

Extra Liberal Terms!

10 dalių svečių kambario baldai — vėliausios stiliaus, parsiduoda už \$249.00

BUY NOW FOR GREATEST VALUES AND SELECTIONS

5 dalių mėgiamieji baldai — parduodami po \$300.00 — o pas mus šiais metais tik \$199.00

PUT ALL YOUR CHRISTMAS NEEDS ON ONE ACCOUNT

7 dalių valgomojo kambario moderniskiausi baldai, parduodami už tikrai \$149.00

Šiais metais nieko nereikia įmokėti, pradėkite mokėti tikrai sekančiais metais.

TELEVIZIJOS APARATAI: Zenith, RCA, Admiral, Dumont, General Electric, Westinghouse, Motorola ir kiti — šiais metais nieko nereikia įmokėti.

PORCELANO PĖČIAI: Crown, Universal, Maytag, Norge, parduodami po \$200.00, pas mus įsigysite be įmokėjimų už tikrai \$139.00

KILIMAI: 9x12 vilnoniai kilimai, geriausių Amerikos fabriky pagaminti — parduodami po \$120.00, pas mus šiais metais \$69.00
Dedame taipgi kilimus nuo sienos iki sienos.

FORMICA VIRTUVĖM STALAI: Douglas, Kuhne ir kitų firmų Formica Stalai su 6 puikiom kėdėm, parduodami po \$99.00, pas mus tikrai \$69.00

SALDYTUVAI: Admiral, Westinghouse, Norge, General Electric ir kiti, 7 cub. dydžio \$159.00

APSIKANKYKITE MŪSŲ KRAUTUVEJE PRIE PIEMOS FRĖGOS IR PASINAUDOKITE ŽEMOM KAINOM.

FURNITURE CENTER, Inc.

3222 South Halsted Street

Telefonas — Victory 2-4226

Įmonė atidaryta pirmad. ir ketvirtad. 9-9:30; kitom dienom 9-6.

Įmonės Vedėjas JUSTAS LIEPONIS

Sekmadieniais įmonė atidaryta nuo 10 iki 5 valandos vakare.

Menininkas gyvenimo kasdienybėje

S. TAMULAITIS, Chicago, Ill.

Gerasis visko reikalauja iš savęs, blogasis visko iš kitų. Kiniečių išmintis.

Kad ir kokias nepaprastas vizijas ar idėjas sleptų menininkas savyje, kad ir kokius darbus planuotų ar jau būtų atlikęs, jis vis tiek lieka žmogumi, kaip ir mes visi. Kasdienybė jį nuolat saisto. Norom nenorom jam tenka derintis prie bendrų gyvenimo dėsnių, prie viešųjų papročių ir prie esamos visuomenės santvarkos.

Gana dažnai šiuos visus dėsnius menininkas bando apeiti, mėginamas kitiems primesti savo valią. Iš čia kyla įvairūs nesupratimai tarp menininko ir aplinkumos. Menininko niekinami žmonės pagaliau ima jį patį niekinti. Nesugebėjimas suprasti kitų jį patį daro nesuprantamą. Išsėdęs menininkas apeliuoja į ateitį, pareikšdamas, kad tik būsimos kartos jį įvertins. Retuometais taip ir įvyksta. Bet dažniausia priekabingojo ir pernelyg išdidaus menininko ambicijos (neturinčios savyje tvirtos dvasinės atramos) išgęsta drauge su jo mirtimi. Rezultate, po 30-50-100 metų, jis pasirodo tebuves lygiai tokias pat vertės, o kartais ir žymiai menkesnės, kaip ir jo niekinamieji žmonės ar jo degriduoti koles.

Būdinga, kad labiausiai nesu- gyvenami ir labiausiai egoisti- niai nusiteikę yra vidutinių ga- bumų ir menkos asmenybės kū- rėjai. Kodėl? Todėl, kad jų vidi- nis pasaulis yra visiškai tuščias, emociniai ir idėjiniai stimulai silpni, gyvenimo kontrastų pa- jutimas nereikšmingas, augštes- nės dvasinės vertybės išblėsu- sios (neaktyviosios ir nepa- pildomos). Visą dėmesį šie meni- ninkai nukreipę į regimojo gy- venimo aplinkumą, iš kurios su- užsispyrimu reikalauja sau 2-jų dalykų: asmeninės pagarbos ir besąlyginio savo darbų pripa- žinimo.

Vidutinybės baimė

Bene pats svarbiausias meni- ninko nesupratimas su aplin- kuma glūdi vidutinybės klau- sime. Į menininko veikalus aplin- kuma paprastai reaguoja šaltai ir rezervuotai. Jei nėra palan- kios kritikos įtaigojimo, net ir stambesni jo darbai maža tepa- traukia publikos dėmesį? Šis fak- tas, kaip taisyklė, menkesnio ta- lento menininką stipriai jaudina. Jis reikalauja sau evantualaus pripažinimo. Jis geidžia tuoj pat būti įvertintas. Nereagavimas į jo darbus jį privertia likti mi- zantropu ir pradėti niekinti ki- tus (minią).

Pačioje esmėje jo reikalas vis- tik yra teisėtas. Kiekvienas kū- rėjas nori prasimušti iš viduti- nybės ir likti reikšmingu. Šių pa- stangų niekas jam negalėtų ne- neigti. Smerktinas tik jo per- vertinimas savęs, stoka kantry- bės ir skubus noras tuoj pat, net ir su vidutiniais rezultatais, atsistoti nemirtingųjų eilėse.

Būti vidutinybės žurnalistui, kritikui, laikraštinkui, visuo- menės veikėjui, valdininkui ar šiaip eiliniam piliečiui yra pilnai pateisinama. Bet būti vidutiny- be menininkui jau nedovanota. Menininkas tai gerai jaučia. Už- tat, jei jis turi gyvenimiškos iš- minties ir yra nuosirdus, jam telieka dvi galimybės: arba pa- sitraukti iš kūrėjų eilių ir likti eilinių žmogumi arba atkariai, su kantrybe ir giliu pasirušimu, kopti į augštesniąsias estetinio pasaulio viršūnes.

„Viskas arba nieko!“ toks šū- kis mestas didžiajam žmogui Ib- seno „Brande“. Šis šūkis ne ma- žiau dera ir kiekvienam meni- ninkui.

Visai panašiai prieš 2000 metų yra pastebėjęs Horacijus, kal- bėdamas apie poetus (veikale „De arte poetica“): „mediocri- bus esse poetis non homines, non dii, non concessere colum- nae“, t.y. vidutinių poetų nelei- dia būti nei žmonėms, nei dievams, nei pagaliau knygynų vitrinoms.

Ilgai besitiesiant vidutinybė yra lėta kūrėjo mirtis. Nuolati- mis gaminamas veikalu, kurie ma- ža ką tereikia, yra ne kas ki- ta, o paprasčiausias savęs ap- gaudinėjimas.

Vidutinybės matas

Matas nustatyti menininko vi- dutinybei yra gana sunkus. Tik- ras, neapsimiestinas, kūrėjas nuo- lat jį pats savyje jaučia. Ir ne tik jaučia, o reikalui esant apie- tai — apie savo vidutinybę ir menkystę — atvirai primena net kitiems. Nes tikram ir nuosir- džiam kūrėjui jo pačio darbai visada atrodo netobuli, silpni, pilni trūkumų. Jis nuolat regi skirtumą tarp to, kas yra ir kas galėtų būti. Jis visad apimtas rūpestio tobulėti.

Menkos asmenybės ir riboto talento menininkas (neturįs sa- vyje tvirtų galingų vidinių as- piracijų) savo vidutinybę bando pateisinti laukijėmis priemonė- mis. Jis pradeda pats save rek- lamuoti, sudaro savo gerbėjų ratelius, naudoja intrigas, o kartais — ar ne keista? — mėgina net apie save rašyti spau- doje. Ką visa tai sako?.. Paaiš- kinimai turbūt nereikalingi.

Tradicinės menininko aistros

Kaip žuvis be vandens, taip ir menkesnės asmenybės menininkas negali apsieiti be tradicinių savo aistrų. Perdėta savigarba, ambicija, pavydas, aštri ir žiauri savo kolegų kritika, viešas savęs adoravimas, intrigos, šmeižtai — štai būdingesni tų aistrų vardai.

Šias aistras žemesnės rūšies menininkai su pasimėgimu nau- doja kaip ginklą kovoje... už ką? Už naujus, aiškiai išgyventus ir didžius savo kūrybinius kelius? Už reikšmingų ir jo vieno iš- keltų idėjų apgynimą? už pelyn- tą ir visų pripažintą kūrėjo au- reolę?.. Ne! Šias aistras jis nau- doja pateisinti tik savo siauri- ūiems egoistiniams tikslams, ku- rių vardas — pigi, siaura gar- bėtroška.

Kaip liūdna ir klaidu! Koks išniekinimas meno! Koks degra- davimas savęs! Koks teršimas pačio gyvenimo, kurį menininkas — tas naujasis tautos vaidila,

tas tyrų kilnių idėjų kunigas — turėtų kaip tik nuskaidrinti ir pakeisti.

Kiekviena kilni ir didžiulis ga- bumais apdovanoja siela iš sa- vės reikalauja visko, pirmoje vie- toje matydama savo klaidas ir netobulumus. Menka siela vis- ko reikalauja iš kitų, jausdamosi perkrauta nuostabiomis verty- bėmis. Kilnūs išsigręžęs veidu į save (į savo vidų); nekilnūs nuolat šnipinėja aplinkumą ir su pasimėgimu krapštinėja po- kitų užaneis.

Didžia meninė asmenybė pa- žinsime iš jos santūrumo. Men- ką asmenybę pažinsime iš to, kad ji labai daug žino, viską neigia, visus kritikuoja, savyje gi regi nepaprastą, išimtiną žmo- gišką vertę.

Atskleiskime meno istorijos lapus. Kilnieji žmonės ir didieji menininkai, kaip taisyklė, visa- dos buvo kuklūs. Nuosirdus nu- sižeminimas, susikaupimas, pa- garbia kitiems, kantrybė, nuty- lėjimas, tvirtų augstų tikslų tu- rėjimas — štai ryškesni išvidi- niai jų charakterio bruožai. As- meninių priešų jie beveik neturė- jo. Jų priešai — idėjiniai priešai, su kuriais jie vedė atvirą, nea- noniminę, riterišką kovą.

Priešingai elgiausi menininkai vidutinybės. Jie visad turi bega- les asmeninių priešų. Šių prie- šų skaičius tolydžio auga. To ma- ža. Savo kolegų kūriniuose toki „kovojančius“ menininkai mato tik baisesnį menkystę ir nevertu- mą. Jie stropiai rausiasi po šių menininkų kūrinių detales, su- išgausiu atradami ten nesu- kaitomą daugybę juodų dėmių. Anot prof. V. K. Jonyno, toki menininkai, „vieton būti savaran- kiškai nuosirdžiais savo menio pasaulio reikėjais, lieka tik dulkų šluostytojais nuo sve- timų išradimų“ („Draugas“, 1955.X.11).

Į ką atremtas šių skurdžių asmenybių elgesys?... Jis atrem- tas į gudrų, bet kartu ir į pigų, psichologinį dėsni, būdingą vi- siems mažesnės inteligencijos žmonėms:

Jei niekinsi kitus ir aštriai kri- tikuoji visą aplinkumą, nepaty- rusi žmonių akyse visuomet pa- sirodysi stovis augščiau niekina- mų vertybių. Kad ir trumpam, tu laimėsi žmonių dėmesį. Jie tave ims laikyti labai tauriu ir labai išmintingu.

MAŽŲJŲ MALDOS

Tekstas paruostas žinomo peda- gogo kun. prof. S. Ylos. Spalvotas iliustracijas pritaikė dailininkas P. Augius. Gražus kietas paun- suotas įrisimas. Kiekvienas vai- kas norės šios maldaknygės. Kai- na tik \$1.25.

Siųskite užsakymus
DRAUGAS
2334 So. Oakley Avenue
CHICAGO 8, ILL.

Lietuviai menininkai

Įvairiose meno šakose lietuvių tauta turėjo ir nūn (čia emigra- cijoje) tebeturi daug kilnių gar- bingų estetinės kūrybos repre- zentantų. Jų dvasinė rimtis, jų asmeninis taktas, jų turtingos bibliotekos, jų gilios meninės-fi- losofinės studijos, jų nuosirdus susirūpinimas savo dvasine kul- tūra mums nuolat primena apie šių asmenybių pasirinktojo ke- lio tikrumą.

Neminint visos eilės mirusiųjų mūsų rašytojų, pavyzdžiui, dėl visa ko, čia primintini toki gyvieji plunksnos darbininkai, kaip: Vaičiulaitis, Brazdžionis, Aistis, Radauskas, Nyka-Niliū- nas, V. Ramonas, B. Babraus- kas, Nagys, Tyruolis ir dar visa eilė neišskaičiuotųjų...

Apleidžiant kitas meno šakas, tarpe rimtų garbingų dailininkų suminėti: Rimša ir Kasulis, Galdikas ir Kiaulėnas, Augius ir Petravičius ir daugelis kitų.

Šie visi įvardinti ir neįvardinti, mirę ar gyvieji, lietuviškojo meno kūrėjai skaidrina niūrią mūsų gyvenimo kasdienybę, pri- dengdami savo šešėliu menkes- nes asmenybes ir likdami akty- vais tautinės dvasios reikė- jais.

Jei jie nesustos pusiauakelyje (kas irgi yra tamsi dėmė lietu- vio menininko charakterio ska- lėje), bet ryžtingai kops į augš- tesnės savo gyvatos ir savo es- tetinio pasaulio viršūnes, — jie tvirtai įprasmis tiek žemiškąjį savo esimą, tiek darbesioje tie- tuvio vardą, tiek pagaliau tie- sioginiai ar netiesioginiai pagel- bės baidison nelaimen patekusiai savo tėvynei.

(Glas)

Amerikos istorija

Iš spaudos išėjo kolektyvinis veikalas „Pictorial History of America“, turintis 415 puslapių su 2,500 paveikslų. Veikalo ap- imtis plati — nuo priešistori- nių indėnų iki mūsų laikų.

PADEKIME ARTIMIESIEMS LIETUVOJE!

Plačiai pagarsėjusi Amerikos žemyne Patria Gift Parcel Co., susitarusi su lietuviškos valyk- los Public Cleaner savininke, atidarė naują siuntinių užsaky- mų skyrių į Lietuvą ir kitus SSSR užimtus kraštus.

Primame žodžiu ir raštu pil- nai apmokėtus medžiagų, ava- lynės, maisto ir vaistų užsaky- mus ir garantuojame 100%.

Dirbame kasdien valyklos darbo valandomis.
PATRIA GIFT PARCEL CO.
3741 W. 26th Street,
CHICAGO 23, ILL.
Tel. CRawford 7-2126

Roosevelt Furniture Miegamo Rakandų Ispardavimas!

11 gabalų — tikrai už \$169.00

Iš šį setą įeina lova, dreseris, ko- moda, springsai, matrasas su vidi- jinėm spiruoklėm, 3 vanity stiliaus lempos, 2 miegamos pagalvės ir kilimas. Didelis pasirinkimas ir kitokių baldų. Galima užėti vaka- rais. Parduodame išmokėjimais. Už 6 mėnesių išmokėjimus neima- me jokių nuosimčių. Prieš perkant baldus, užsukite į šią lietuvišką krautuvę, apžiūrėkite baldus ir pa- tirkite kainas.

ROOSEVELT FURNITURE CO.
2310 WEST ROOSEVELT ROAD Tel. SEeley 3-4711
Felix Raudonis, sav. ir menadzeris
Krautuvė atidaryta sekmadieniais nuo 11 iki 4:30.

1956 METŲ
• TELEVIZIJOS •
FM ir NESIOJAMI RADIIAI
Augstos kokybės fonografai
— DULKIASURBLIAI —
Elektriniai laikrodžiai
VIDAUS IR LAUKO ANTENOS
— TV IR RADIO LEMPOS —
BATERIJOS — DALYS
Visų radijų, fonografų, TV ir rekordavimų aparatų
TAISYMAS
atliekamas patyrusių inžinierių
VISKAS GARANTUOJAMA.
Kainos žemiausios

DAINA
TELEVISION
Sales Service
3130 So. Halsted — DA 6-688

SAUGUS BALDU PERKRAUSTYMAS
IS ARTI IR TOLI
Naujas 1955 specialus didė- lis sunkvežimis su pilna ap- drauda. Pigus ir sažiningas patarnavimas.
Šaukite:
R. S. E. R. E. N. A. S.
4546 S. Wood St., Chicago 4
Ill. VI. 7-2972

CARR MOODY LUMBER CO.
STASYS LITVINAS, Prez.
3039 So. HALSTED ST.
Tel. Victory 2-1273
APKAINAVIMĄ IR PREKIŲ PRI- STATYMĄ TEIKIAME NEMOKAMAI
RASTINE ATIDARYTA kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro ir seštadieniais iki 3 val. vakaro

P. & J. JOKUBKA
TV, DEIMANTAI IR LAIKRODŽIAI
Pardavimas ir Taisyimas
4102 Archer Ave., at Mozart
Chicago 32, Ill. — Tel. LA 3-8617

CONRAD'S FOTOGRAFAS
(LIETUVIS)
Moderniškai įreng- ta vieta įvairioms nuotraukoms. Spe- cialybė — vestuvės. Jaunavedžiams duo- dama puiki ir bran- gi dovana. Sėjau- gai ir gražiai atli- kamos darbas

414 West 63rd Street
Tel. ENG. 4-5883 arba ENG. 4-5840

NARIAI LIETUVIŲ TAUP. IR SKOLINIMO

B-VIŲ LYGOS, KURIOSE

Kiekvieno Santaupos Apdraustos Iki \$10,000.00
I R

Paskolos Duodamos Namų Įgijimui
Lengvomis Sąlygomis

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.

234 S. Western Ave. Chicago 36, Ill

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.

4555 W. 47th St. Chicago 32, Ill

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.

3430 So. Halsted Street Chicago 8, Ill

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.

1800 S. Halsted St. Chicago 8, Ill.

Pradėkit Taupyti Šiandien, Turėsit Rytų!

Taigi, dabar pradėkite taupyti šioje lietuviškoje įstaigoje BRIGHTON SAVINGS and LOAN!

Kiekvieno taupytojo indėliai apdrausti Iki \$10,000.00

BRIGHTON SAVINGS AND LOAN ASS'N

4071 Archer Ave., vakarus nuo California Ave.
CHARLES ZEKAS, Sec's

OFISO VALANDOS:

Pirmad., antrad., penktad. ir Trečiad. 9 ryto iki 12 v., o
šešt. 9 v. ryto iki 4:30 p. p. Ketvirtad. 9 val. iki 8 vak.

SUTVARKYKITE LAIKU SAVO AUTOMOBILĮ

Complete Auto Service

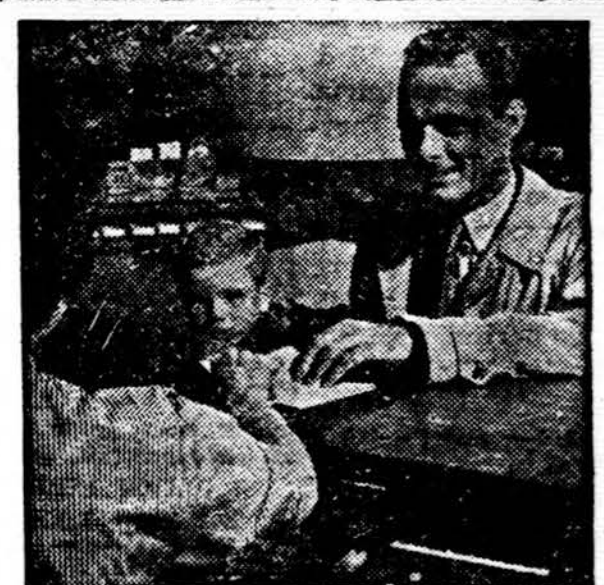
4542-44 S. Western Ave. Tel. OLIV. 4-0079
Sav. Stasys Dapkus, prityręs mecha-
nikas, turis moderniausius įrengimus, ge-
rali ir nebrangiai pataiso karoserijs ir
nudažo, taip pat sureguliuoja motora.
Kad taupiau naudotų benzina ir alyva.
Jis šioje srityje dirba nuo 1936 meta-
taip kad jo darbu būsite patenkinti. Na-
mų telef. WAlbrook 5-7580.

BUICK'AS

LIETUVIŠKAS

AUTOMOBILIS

Jūsų ir Jūsų šeimos saugumui

Jei turite Universal Savings sąskaitą, tai galite būti tikri:
Kad Jūsų taupomi pinigai atneš Jums daugiau pelno...
Kad Jūs turite lėšų nelaimės atveju...
Kad Jūs galite pirkti pageldojamą prabangos daiktą tada, kada norite...
Kad turėsite pinigų, kada jie bus reikalingi.
Tarnavome bendruomenę ištisus 32 metus be pertraukos, ir tarnybą plečiame. Universal Savings yra draugiška finansinė įstaiga, aptarnaujanti Jūsų kaimynus ir norinti patarnauti Jums.
Esame Federal Savings and Loan Insurance Corporation na-
rys. Santaupos apdraustos iki \$10,000.00.

UNIVERSAL SAVINGS
and Loan Association

1800 SOUTH HALSTED STREET

Perskaityt dienr. "Drauga", duokite jį kitiems.

Nuo

1924

iki

1955

AUGSTAS DIVIDENDAS UŽ TAUPOMUS PINIGUS — PILNAI APDRAUSTAS IR PELNINGAS SAUGUMAS PATARNAVIMAI VELTUI VISIEMS MŪSŲ NARIAMS

Štai kodėl apsimoka taupomus pinigus padėti į CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASS'N: 1. Pas mus visi indėliai yra apdrausti iki \$10,000.00. 2. Pas mus taupomi pinigai buvo ir yra išmokami pagal pareikalavimą. 3. Per 31 metus CHICAGO SAVINGS visada 100% išmokėjo taupytojams indėlius ir visada mokesio augštesnį įstaigų. 4. Pas mus taupytojai gali išiešti čekius, apmokėti geso, elektros, telefono sąskaitas, Real Estate ir Income Tax mokesčius ir visas kitas bilas mūsų Special Money Order čekiais. Mes nieko neskaityme už šiuos patarnavimus. 5. Parduodame ir keičiame valstybės bonus. 6. Teisingo- mis sąlygomis duodame paskolas perkant namus.

Pas mus yra šie taupymo skyriai: optional, investmentų, vakacijų, Christmas Club ir Bonus Savings.
Kviečiame visus taupyti šioje pačioje progresyviausioje lietuvių taupymo bendrovėje.

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6234 South Western Avenue

JOHN PAKEL, Prezidentas

GRovehill 6-7575

Ketvirtadieniais nuo 9 iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais uždaryta. Visą dieną. Seštadieniais nuo 9 ryto iki 2 val. po pietų.
VALANDOS. Pirmadieniais nuo 11 iki 5 val. vakaro. Antradieniais ir Penktadieniais nuo 9 iki 8 valandų po pietų.

Nuo

1924

iki

1955

NEŽINOMAS LIETUVOS

10 LITŲ BANKNOTAS

JUOZAS LINGIS, Stockholmas

Stockholme gyvena ir kaip muzėjas asistentas Valstybiniam Istoriniame muzėjuje, numizmatikos kabinete, dirba žinomas latvių numizmatas ir filatelistas A. Platbarzdis (puikiai kalba lietuviškai). Už jo tyrinėjimus švedų numizmatikos srityje buvo įteiktas pagyrimo lapas, o švedų parlamento nutarimu buvo įsteigta jam asmeninis muzėjaus asistento etatas numizmatikos kabinete Stockholme.

1953 m. Platbarzdis rankraščio teisėmis išleido numizmatinį veikalą apie Pabaltijo pinigų "Die Muenzen und das Papiergeld Estlands, Lettlands und Litauens".

Turėdamas gerus kontaktus su pasaulio numizmatikais, Platbarzdis aplinkiniams keliais iš viešosios satelitinės valstybės numizmatų gavo ligi šiol dar nežinotus du Pabaltijo kraštų banknotus — 10 estiškių kronų iš 1940 m. ir 10 litų lietuvišką iš 1938 m. Minėtų banknotų nemini nei N. I. Kardakoff savo veikalė Katalog der Geldscheine von Russland und der Baltischen Staaten 1769 — 1950 (Berlin, 1953), nei J. Karys savo knygoje Nepriklausomos Lietuvos pinigai (New York, 1953), tačiau pastarasis priduria, kad jis girdėjęs būk A. Galdikas buvo suprojektavęs naują 10 litų banknotą, bet apie jo likimą jis nieko negalys pasakyti. Tų banknotų nemini ir pats Platbarzdis savo mintėme veikalė.

Tuos nežinomus Pabaltijo banknotus, geriau pasakius lietuviškąją dešimtinę, Platbarzdis plačiai aprašo Kopenhagoje, Danijoje, leidžiamo Skandinavijos numizmatų sąjungos narių biuletinio 1955 m. rugsėjo numerį: Tva okanda baltiska sedlar — Du nežinomi Pabaltijo banknotai (Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad, september 1955).

Estiškas 10 kronų banknotas nieko nesiskiria nuo tokio pat išleisto 1937, tik šiame naujame data 1937 pakeista į 1940 ir serija iš A pakeista į B. Sprendžiant iš žirklių nelygių nukarpytų kraštelių, banknotas, Platbarzdis nuomone, negalėjo būti buvęs paleistas į apyvartą arba sukrautas banko sandėliuose. Jo autorius daugiau ir nebeanalizuoja.

Lietuviškoji dešimtinė yra visai naujo tipo, išleista Lietuvos nepriklausomybės dvidešimtmėčiui paminėti. Banknoto data: Kaunas, 1938 m. vasario 16 d. Banknoto vienoje pusėje kairėje prezidento Antano Smetonos paveikslas, dešinėje vasario 16 d. aktais sumužintame mastelyje. Antroje pusėje Lietuvos Tarybos vasario 16 akta pasirašiusių narių fotografija, fone ant suklotos uždangos trijų didžiųjų Lietuvos miestų — Klaipėdos, Vilniaus ir Kauno — herbai. Viduryje Vilniaus herbas, aplink jį puslankiu užrašas Vilnius 1918 vasario 16.

Autorius mėgina spėti priežastis, dėl kurių šis banknotas nebuvo paleistas į apyvartą. Tokių priežasčių autorius nurodo tris: 1. banknotas galėjo būti pagal tą pavyzdį suprojektuotas (į autoriaus rankas patekęs banknotas yra pavyzdinis egzempliorius su riebia antspauda PAVYZDYS), bet nepripažintas, 2. projektas galėjo būti pripažintas, tačiau spaustuvių galėjo nebesusėti banknotų pristatyti Lietuvai dar laisvai esant ir 3. banknotai galėjo būti sudėti banko sandėliuose, tačiau nepaleisti į apyvartą.

Norėdamas gauti kuo tikslesnių žinių apie tą lietuvišką dešimtinę, autorius nutarė kreiptis į banknotų spausdintuosius spaustuvių. Nors pavyzdiniame banknote ir nepažymėta, kur jis spausdintas, tačiau autorius,

kaip patyręs numizmatas, iš spausdinimo stiliaus pažino, kad jis spausdintas Anglijoje, Bradbury, Wilkinson & Co. Užklauses firmos, autorius gavo šį atsakymą: "We have the pleasure to advise you that this note was designed, engraved and printed by this Company and shipped to Lithuania at the end of 1938, but we do not know if they were ever put into circulation".

Is viso to autorius daro šią išvadą: Reikalus eina apie pripažintus ir Lietuvos Bankui 1938 m. pristatytus banknotus. Kodėl jie nebuvo paleisti į apyvartą, greičiausia gal ir tiks paslaptimi. Galima spėlioti gal toji laida buvo numatoma palikti rezerve, kurio 1940 m. dar neįreikėjo pajudinti. 1940/41 m. rusai išsivežė visus Estijos, Latvijos ir Lietuvos metalinius pinigų, o banknotus sudėgino. Galbūt vienas kitas egzempliorius buvo ir išgelbėtas, taip kad ir originalūs banknotai gali dar kartais pasirodyti.

Knyga apie Afriką

John Gunther, tęsdamas savo veikalų seriją apie įvairius kontinentus, davė naują knygą: "In side Africa". Rinkdamas šiai knygai medžiagą jis apkelavo tūkstančius mylių, apklausė 1,500 žmonių ir dėl to veikalas išsijęs gyvas, pilnas naujų, egzotiškų informacijų. Jis čia rašo, kad šv. Augustinas buvo berberų kilmės, kad daina "Home Sweet Home" buvo sukurta Tunise, kad Afrikos raganių mėgiamiausia vieta slėpti nuodus yra po mažojo pirštelio nagų, kad liūtas pirma laižydamas nuplėšia žmogaus odą ir tik tada jį praryja, kad pietinėje Afrikoje juodukams medicinos studentams neleidžiama stebėti baltųjų kūno skrodimų, kad Belgijos Kongos karalukas Kabuka sveria 350 svarų ir turi 350 žmonių.

Autorius Afriką randa šviesos jėskančiu kontinentu ir pabrėžia, kad didžioji Azijos dalis vakariečių yra prarasta, bet Afrika tebeprasilekia. Afrikoje 5 milijonai baltųjų dominuoja

COMPTOMETRO-MAŠINRAŠČIO MOKYKLĄ

Pirma naujas kursantų kiekvieną savaitę. Per 3-4 mėn. išsivaduoti iš dulkio fabrikio ir dirbti švarioj raštinėj. Skambink tuojau Mokyklos Vedėjui P. Kesinui tel. B1-shop 7-3013 arba kreipis tiesiai į mokyklą 938 W. 31 Pl.

ROZANTINIS ZIEDAS ROSARY RING

Gražus sidabrinis — \$5.00 (Pazymkite kokio dydžio). Bažnyčios laista nešioti. Patogus, karoriškai sukasi aplink žiedą, galite priviešėti mels-tis vietoje vietoje.

GAREN INDUSTRIES, Box 525, Libertyville, Ill.

Come In And Browse Around!

BIG FALL SALE

— ON —

EVERYTHING IN ELECTRICAL APPLIANCES

AT VERY LOW PRICES

Courteous Service at all times

WHOLESALE APPLIANCES

2310 SO. CICERO AVENUE

CICERO, ILLINOIS

Skelbtis "DRAUGE" apsimoka nes jis yra plačiausiai skaitomas lietuvių dienraštis, o skelbim, kaina yra prieinama visiems.

Pagerbė Italijos bernikų miesto kūrėjų

Manhattan Borough prezidentas Hulan E. Jack (centre) įteikia prelatui J. P. Carroll-Abbing, Italijos Bernikų miesto įkūrėjui, premiją, kurią už pasižymėjimą skyrė American Public Relations Association; tos organizacijos prezidentas J. L. Macwithy matomas kairėje. Ta proga pasakytoje kalboje JAV ambasadorė Italijoje Clara Booth Luce prelatui Carroll-Abbing padarė vieną didžiausių asmenybių mūsų dienose, nes jis išgelbėjo šimtus tūkstančių jaunuolių.

198 milijonus vietinių. Beraščių Pietų Afrikoje, kur yra 12,600,000 gyventojų, net 12 milijonų negali dalyvauti valstybės kūrime darbe.

Amerikiečių architektūra

Iš spaudos išėjo stambus veikalas: "Architektūra, Ambition and Americans". Knyga turi 315 puslapių. Autorius — Wayne Andrews.

MOTERIMS IR VYRAMS

"JEZAUS" PARASAS Kolenikai ir špilkos

IDEALI DOVANA

Šie nepaprasti papuošalai, su "JEZAUS" parašu Aramaic kalboje (Jo laiku kalba) yra paskutinė naujiena, kuri sukelia susidomėjimą kiekvieną kartą, kai jūs jais pasipuosite.

Kolenikai \$2.25 — pritaikyti kak-laryslams sagtukai \$1.25. Špilkos moterims \$1.15. Galite gauti 18K oxid, auko ar rhodium, netamsė-jančio platinos užbaig, metalo. Neparduodami detalėse krautu-vėse. Nuolaidos bažnytinėms ar pasaulinėms organizacijoms. Siųs-kite užsakymus į Dept. MC.

CHURCH ENTERPRISES

8522 Washington Blvd.

CULVER CITY, CALIFORNIA

STASYS METRIKIS

Savininkas ir krautuvis

įsteigėjas

Jau virs 15 metų sąžini-n-gai patarnauja lietu-viams, parūpindami švie-žius ir skanius produktus. Todėl geriausi žmonės — kaip eiliniai, taip ir pro-fesionalai — iš arti ir toli lanko

METRIKIŲ FARM FOOD CO.

KRAUTUVĖ

1004 West 47th Str.

Arti Wood Str.

Chicago 9, Illinois

Telef. YArds 7-8393

VYRIAUSIA LIETUVISKŲ VALGIŲ BOSTINĖ

MINTYS APIE MOTERIS

San Marino viename vyno sandėlyje ant sienos užrašytos šitokios mintys apie moterį:

"Dvidešimties metų moteris yra kaip Afrika: karšta ir ne-ištirta. Trisdešimties metų moteris yra kaip Azija: pilna ne-tikėtumų ir paslapčių. Keturias dešimties metų moteris yra kaip Amerika: pirmąja technikoje. Pagaliau penkiasdešimties metų moteris yra kaip Sovietų Rusi-ja: rojus, kur niekas nenori va-žiuoti.

Išrašykite! Mūsų Naująjį CHRISTMAS CLUB DABAR

Ateinančioms Danguos Kūdikėlio Užgimimo Šventėms

Būsite laimingi, kad įsirašėte.

Platesnių informacijų kreiptis į

UNION NATIONAL OF CHICAGO

MICHIGAN AVE. prie 111th St.

Waterfall 8-3637

Federal Reserve System narys.

The Photographer To LOVELY BRIDES Everywhere

home of MODERN photography

PORTRAITS • CANDIDS

3213 S. Morgan St. YArds 7-5858

K. GASIŪNAS SUVEJAS

MOTERŲ RŪBŲ

Pirma moteriškų kostiumų ir patų užsakymus. Iš įvairių kailių užsakyti palai duodami išmo-kėjimui. Jie toli pralenkia savo kokybę gatavus ir pigiau kainuoja.

6715 SOUTH MARSHFIELD AVENUE

Chicago 36, Illinois . . . Tel. REpublic 7-6329

Mano namiškiai taip . . .

O kaip tavo?

Tiek daug žmonių jūsų apylin-kėje taupo su ap-draustu saugumu pas District Savings delto kad nėra nei patogesnės, nei draugiškesnės, nei rūpes-tingesnės vietos taupymui.

Kiekviena sąskaita yra saugiai apdrausta iki \$10,000 ir dividendai yra prirašomi du kart kiekvieną mėną.

Atvykite, patys pamatykite kodėl daugiau ir daugiau žmonių pasirenka District Savings.

DISTRICT SAVINGS

3430 SOUTH HALSTED ST

Cliffside 4-0104

Mano namiškiai taip . . .

O kaip tavo?

Tiek daug žmonių jūsų apylin-kėje taupo su ap-draustu saugumu pas District Savings delto kad nėra nei patogesnės, nei draugiškesnės, nei rūpes-tingesnės vietos taupymui.

Kiekviena sąskaita yra saugiai apdrausta iki \$10,000 ir dividendai yra prirašomi du kart kiekvieną mėną.

Atvykite, patys pamatykite kodėl daugiau ir daugiau žmonių pasirenka District Savings.

DISTRICT SAVINGS

3430 SOUTH HALSTED ST

Cliffside 4-0104

Chicago's svariausias ir moder-niskiausias Piknikų Daržas — BUCODARZAS WILLOW WEST INN AND PICNIC GROVE 83rd and Willow Springs Road, Willow Springs, Illinois

ANGLŲ KALBOS PAMOKOS

K. KALINENAS

6402 S. Fairfield Ave., Chicago 29

(3-čias aukštas, durys po kairė, arti 63-čios gatvės ir California Ave.)

duoda tremtinių prieš karą baigę

Chicago universitetą.

1 dol. 25 ct. val. — privačios.

VERTIMAI - ANKETOS - LAIŠKAI

TYK COAL & FUEL OIL CO.

2531 S. KEDZIE

Bl. 7-7212

BLUE FLAME RANGE

OIL and FURNACE OIL

DEL. 14

TON and UP

AUDYKLA JUOSTA

Sav. Kazys Prišmantas

1805 West 46 Street

Chicago 9, Ill.

Telef: Lafayette 3-3066

Gamina juostas, takelins, juosteles, paguaves, vardinis, gimimo ir kitų

progy dovanoms. Taip pat galima gauti ir knyga.

Pirkit Apsaugos Bonus! Skelbkites "Drauge"!

Mes siunčiame apdraustus sluntinius į LIETUVĄ, Ukrainą, Rusiją, Baltgudiją, Lenkiją ir Pabaltijos Kraštus.

J. KAMIENSKI

JANIQUE TRADING COMPANY

SKUBIAUSIAI IR PIGIAUSIAI PATARNAUJA SENIAUSIA

EXPORTO FIRMA.

2314 W. Chicago Ave., netoli Oakley Ave., Chicago 22, Ill.

Telefonas — BRunswick 8-6780.

Persilpinto ir mitybos mokesčiai apmokami mūsų įstaigoj. Šeimos

tėvynei nieko nemoka. Atvykite ar skambinkite į mūsų įstaigą

dėl informacijų ir karnarąčių.

Įstaiga atidaryta kasdien išskyrus sekmadi. nuo 1 iki 9 val. vak.

LIETUVIŠKOS SVEIKINIMŲ KORTELĖS

Svenčių, sukačių, vardinių, gim-tadienio ir kitomis progomis labai

tinka panaudoti naujai išleistas

lietuviškos kortelės, paruštos JAV

lietuviškos dailininkės Elenos

Putris.

Kortelės keturių spalvų, su

grakščia lietuvaite tautiniuose dra-

bužuose, su tulpių, aguonų, kvie-

čių, vosilkų puošmenimis, su tau-

tiniais ornamentais.

10 kortelių su vokais kainuoja

\$1.00.

Užsakymus su pinigais siųskite:

DRAUGAS

2334 So. Oakley Ave.

CHICAGO 8, ILL.

Lietuviškos kortelės pavyzdys

AR NORITE BŪTI KUNIGAIS?

Tėvų Marijonų Kongregacija, a. s. Arklyv-

kupo Matulevičiaus, MFC, atgaivinta, kviečia

pas save kandidatus į kunigus. Tėvai Mari-

jonai darbuojasi Amerikos lietuvių tarpe:

Dievul leidžiant jie darbuosis ir Lietuvoje,

je veda mokyklas: redaguoja laikraščius;

skelbia misijas. Pasiaukokite Dievui tarnybai;

darbuokitės po Jėzuso šventiausios vėliava;

stokite į Tėvų Marijonų Kongregaciją; rašy-

kite novicų vedėjui. Laikite pažymėkite kiek

mokslo baigėte, kiek amžiaus ir koks sveika-

tos stovis. Laiką siųskite žemiau paduotu

adresui.

AR NORITE BŪTI BROLIAIS VIENUOLIAIS?

Marijonų Kongregacija kviečia pas save kandidatus į brolius, kurie

dirbtų įvairius vienuolių darbus mokyklose, spaustuose, raštinėse,

bažnyčiose ir kitur. Labai pagildaujami moką kokį amatą. Norintiems

pramokti kokio amato bus sudaryta programa.

Paukuokite savo Jėgą, gyvenimą ir sveikatą Dievui ir Panelei šven-

čiausiai. Tapkite Broliais Marijonais. Susirašykite su novicjato vedėju;

pažymėkite amžių, sveikatos stovį ir užbaigtus mokslus.

MASTER OF NOVICES, MARIAN HILLS SEMINARY,

CLARENDON HILLS, ILLINOIS

DINE JUCUS SISTERS RESTAURANT

(Naujai) dabar atidarytas

Galima gauti rūgščių kopūstų ir kitų skanių

lietuviškų valgių. Atidarytas per visą naktį.

29 metai toje pat vietoje.

1608 W. 47th St., Tel. LA 3-9670

NELAUKIT, nes rytoj jau gali būti pervėlu!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilis

ar šiaip ką apdrausti, reikalsukite agento, arba brokerio, kad

jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė išti-

ks neturėsitę jokių nemalonių.

GENERALINIAI AGENTAI šių kompanijų:

AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE COMPANY

AMERICAN BONDING COMPANY

AMERICAN INDEMNITY COMPANY

DUBUQUE FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY

FIREMAN'S FUND INSURANCE COMPANY

FIREMAN'S INDEMNITY COMPANY

INDUSTRIAL INSURANCE COMPANY

MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.

PACIFIC NATIONAL FIRE INSURANCE COMPANY

PEARL ASSURANCE COMPANY

RELIANCE INSURANCE COMPANY

UNIVERSAL INSURANCE COMPANY

WESTERN FIRE INSURANCE COMPANY

WESTERN CASUALTY & SURETY COMPANY

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY and McKAY, Inc.

222 W. Adams St. Room 800

Telefonas CEntal 6-5206

LAISKAI IS AFRIKOS (4)

Europiečiai Egipte

Mieloji Ada,

Tu mums dažnai rašai ir ragini važiuoti į Ameriką ir palikti pagaliau tą kraštą, kur vyksta karai ir revoliucijos, kur vietiniai gyventojai nemylia europiečių, o kartais ir papjauna ar iškepa vieną kitą. Taip ir ši rudenį, draugai Prancūzijoje bandė perkaltėti nebevažiuoti į Egiptą. Sak, tenai žemė dreba, tenai tuojau iškilis karas su Izraeliu, tenai Kairo radijas nesiliaudamas kolioja prancūzus ir šaukia tautas į šventąjį karą.

Bet aš pažįstu savąjį Egiptą, pažįstu jau truputį jo žmones. Tai sena tauta, per ilgus amžius surinkusi tradicinės išminties, kantrumo ir abūjumo skurdai aruodus. Tai, žinoma, ir karštakošė pietiečių tauta, kuri gali vieną dieną sprogti ir viską suldyginti su žeme. Bet kur žemė nedreba, ir kaip atominiame amžiuje pabėgsi nuo žemės drebėjimo... — Taip lygiai ir su tautom ir žmonėmis: nevažiuosi gi į negyvenamą šalį vien dėlto, kad kartais tautos sukyla ir nuverčia valdžias, kad žmogus supyksta ir užmuša savo artimą.

O, Tavo nuraminimui, galiu pasakyti, kad šiais metais mes ypatingai gerai saugojami: likę vieni du, bevalčiai, atsikėm nuo buto ir apsigyvenom pensijone, kurio antrame augšte randasi angliškas Union Club. O angliai šitame krašte gerai saugomi, ir mus dieną ir naktį daboją septyni policininkai su penkiais durtuvais ant šautuvų: keturi policininkai prie kiekvieno kampo, penktasis prie durų, ir dar du slaptosios policijos agentai, kuriuos visi gali atpažinti iš jų stambumo, geros vilnės medžiagos sukios ir šaunios ryškios rankos. — Čia pat papildau, kad vietinių europiečių gilių įsitikinimų, visa šita apsauga absoliučiai nieko nereikia ir kad minios maisto atveju visi šie policininkai pirmieji šoks mus pjauti.

Vietinių europiečių siaubas (o "europiečiai" čia vadinami, ar vadinasi, žmonės, kurie dažnai Europos nėra nei matę, kurie ir gimė ir numirė Egipte: libaniečiai, syrijiečiai, žydai, graikai ir t.t.) — tai minios maistas. Metai prieš mūsų apsigyvenimą Egipte, Aleksandrijos miesto policija, sekama Paryžiaus policijos pavyzdžiu, ėmė ir sustreikavo, reikalaujama algų padidinti.

Atsimenu, buvome Paryžiaus policijos streiko, kuris tęsėsi gerą savaitę, liudininkais, ir girdėjome dažnai žmones gatvėse ir metro šnekant, kad šis streikas įrodė, jog policijos visai nereikia, kad žmonės be policijos dar ramiau gyventi. O Aleksandrijos policijos streikas paliko čia neišdildomą įspūdį. Minia, pastebėjusi, kad policija pasitraukė iš gatvių, pasijuto saugiai, tris dienas ir tris naktis tūkstantčiai "arabų", iš kažkur atsiradusių su kirviais ir pjūklais laužė krautuvų duris ir langus, plėšė, vogė, draskė, degino viską, kas pakliūdavo po ranka. Turbūt teko prieš porą metų skaityti laikraščiuose apie Kairo gaisrą, kuris vėliau privedė prie karinės revoliucijos: anglų iš Egipto išvairo vardu minia ėmė plėsti ir deginti europiečių krautuves, viešbučius, restoranus, klubus. Nukentėjusių ir žuvusių liepėnose buvo nemaža, — anglų, žinoma, tikrai du ar trys. Bet kas gi ta "minia" ir iš kur ji atsiranda? — Tai ilga istorija, ir palikim ją kitam kartui.

Aš asmeniškai turėjau progos susipažinti tikrai su "švelnesnėmis" minios formomis. Su studentu, kuriuos pats šviečiau ir auklėjau, minia. Buvo tai dar pirmaisiais mano Egipto metais. Beskaitant paskaitą, už durų, fakulteto koridoriuose pamažu augo triukšmas, virto ūžesiu, ir perėjo į kirčiuotus visos minios riksmus. Duryš plačiai atsivėrė, ir studentų gausa įsiveržė į salę. Aš, tartum nieko nebūtu, bandžiau tęsti paskaitą. Triukšmaujančiai minia apsupo mane ir, jos vadas, prisitartinęs, iškeltais abiejų rankų kumščiais, išsiverdusioms kaktos ir kaklo gyslom, ėmė kažką ritinčiai staugti: tam-ta tam-ta tam-ta tam-ta. Užpakalyje jo sustojusi gausa, po kiekvieno jo šūkio, unisonu kartojė: tam-ta tam-ta tam-ta tam-ta.

Nieko nesuprasdamas, kreipiausi į savo studentus, klausdamas, ko šitie piliečiai nori. Pasirodo, kad jie paskelbė streiką ir šaukia "Tegyvuoja Nahas Paša, — Kas man Nahas Paša, nei brolis, nei priešin, — tai ir aš sušuku "Vive Nahas Pacha". — Entuziazmas buvo garantuotas: ir mano šūkį buvo atsakyta dviem naujais šūkiais: Vive la France! Vive la liberte! — buvo net norėta mane triumfaliskai išnešti ant rankų iš salės.

Tačiau nevisada manifestacijos taip linksmai pasibaigia. Paprastai studentai bent porą valandų rėkauja fakultete, kol visiškai išsinešvina ir, kaip primityviose tautelėse, leidžia įsišūti kolektyvinei isterikai. O tada eisenos išsiliesia į gatves, visi fakultetai sueina į krūvą, prie studentų prisideda "minia", šūkiai vis gausėja ir garsėja, ir minia traukia britų konsulatą ir kitų įstaigų kryptimi. Mat anais gerais laikais mes dar vadavom Egiptą iš anglų. Tokie atvejais tai jau, brolyti, po kojom nepasimašyk.

Atsimenu, prieš trejetą metų, angliai profesoriai jau buvo pašalinėti iš universiteto, liko tik vienas airis, didelis anglų priešin. Jis sau drąsiai ir vaikščioja miesto gatvėmis, išdidus savo ryžais plaukais. O kai pačiuo jį minia, tai, kol išsiaiškino, kad jis ne anglas, taip ir pasijuto bebėgas namo Adomo kosiune. Kaip tame anekdote apie išsigandusį žuikį, bėgantį nuo dramblių medžioklės: "kol išsiaiškinsi, kad ne dramblys..."

— Užsiplėpėjau ir matau, kad nebėra jau vietos nei laiko paaiškinti, kas ta rytiečių minia ir ko ji nori. Tad iki sekančio karto. Algirdas

HOLY CRUCIFIX SHELL LAMP
Wonderful for TV or night light
ABOUT 5 1/2" HIGH AND 5 1/2" WIDE
DECORATED WITH HANDSOME CORAL AND SHELLS
HOLY CRUCIFIX SET BETWEEN 2 LARGE PURPLE CLAM SHELLS
Send only \$2.50. We pay postage. NO C.O.D.s.
CARIBBEAN SHELL SHOP
P.O. Box 311, Sarasota, Fla.

ŽIEMINIS IŠPARDAVIMAS!
DRABUŽIŲ, BALŲ, PATALINĖS, RANKSLUOSČIŲ, PIGIAU KAIP KITUR LIETUVIŠKOJE KRAUTUVYJE
DIDELIS PASIRINKIMAS VYRAMS, MOTE-RIMS IR VAIKAMS: marškinių, kojinių, nosinių, darbo keinių; suknelių, skarelų, baltinių; antklodžių, paklodžių, užvalkalų ir kitko.
Joseph's Dry Goods Store
3218 SO. HALSTED STREET
CHICAGO 8, ILLINOIS
Skaitykite ir platinkite dienraštį "Draugą".

Dunojaus pakrantėse

1955 metų Nobelio laureatas
Anglų "Observer" rašo, kad islandietis **Haldor Kiljan Laxness** yra visai kitoks, nei kiti skandinavų rašytojai.

H. K. Laxness prokomunistinės pažiūros ilgą laiką trukdė gauti Nobelio premiją, nors kan didatu buvo net kelis kartus. Vėliau jo dar neatvėsus perėjimas į katalikų tikėjimą erzino protestantišką gimtąjį kraštą.

Luxness apsakose, naujose ant akmenuotų gimtojo krašto uolų, yra daugybė veikėjų, kurie gyvena nuolatinėje ir atšiaurioje kovoje už būvį.

Ypatingai augšto meninio lygio pasiekė savo Nepriklausomų žmonių apysaka. Ji, kaip ir apysaka apie Valką, pasidarė labiausiai perkama knyga ne tik Amerikoje, bet ir S. Rusijoje.

Po pirmojo Didžiojo karo Laxness palyginti daug keliavo po Europą. Luksemburgo Benediktinų vienuolyne perėjo į katalikų tikėjimą. Jau norėjo ten ir pasilikti, tačiau kūrybos ir kelionių aistra nukreipė jį į Italiją, Kanadą ir Ameriką. Prisirinkęs ten įvairiausių įspūdžių, grįžo į gimtąją Islandiją, iš kur jau niekur nesitraukia. (J. K.)

1956 RCA TELEVIZIJOS FONOGRAFAI
Tik pas mus pirkdami gausit
• Nemokamai 3-ju mėn. pilną garantiją darbas ir dalys.
• Nemokamai vidaus antena ir instaliavimas.
• Iki \$100.00 ir daugiau nuolaidos už jūsų seną televiziją.
Be to, visokių radijų, rekordavimo aparatų, lempų, baterijų, dalytų ir kitų firmų televizijos.
NUOSIRIDUS LIETUVIŠKAS PATARNAVIMAS
Frank's TV and Radio
PARDAVIMAS IR TAISYMAS
748 West 33rd Street
Telefonas CALumet 5-7252
PRANAS KERSIS IR PAULIUS F. ENDZELIS

CHINA PAINTERS BOOK
"THE DECORATOR FOR CHINA"
Now \$3.00
Sylvia's Designs for China 400 ea. Patterns Avail.
1. Magnolia Cake Set
2. Giant Pansies
3. Yellow Rose Vase
4. Pine Cone Coffee Set
5. Wild Rose
6. Garden of Roses
7. Rose of Sharon
8. Violets
9. Iris
10. Lemonade set
11. Daisies
12. Dogwood
13. Forget-Me-Not
14. Clover
15. Fuchsia
16. Water Lily
17. Thistles and Birds
18. Crab Apples
All Designs in color with instructions
\$1.00 ea.
SYLVIA'S CHINA STUDIO, Dept. DC
516 Banner Street Nampa, Idaho

DECORATOR FOR CHINA
All Designs in color with instructions
\$1.00 ea.
SYLVIA'S CHINA STUDIO, Dept. DC
516 Banner Street Nampa, Idaho

1955 metų Nobelio laureatas
Anglų "Observer" rašo, kad islandietis **Haldor Kiljan Laxness** yra visai kitoks, nei kiti skandinavų rašytojai.

H. K. Laxness prokomunistinės pažiūros ilgą laiką trukdė gauti Nobelio premiją, nors kan didatu buvo net kelis kartus. Vėliau jo dar neatvėsus perėjimas į katalikų tikėjimą erzino protestantišką gimtąjį kraštą.

Luxness apsakose, naujose ant akmenuotų gimtojo krašto uolų, yra daugybė veikėjų, kurie gyvena nuolatinėje ir atšiaurioje kovoje už būvį.

Ypatingai augšto meninio lygio pasiekė savo Nepriklausomų žmonių apysaka. Ji, kaip ir apysaka apie Valką, pasidarė labiausiai perkama knyga ne tik Amerikoje, bet ir S. Rusijoje.

Po pirmojo Didžiojo karo Laxness palyginti daug keliavo po Europą. Luksemburgo Benediktinų vienuolyne perėjo į katalikų tikėjimą. Jau norėjo ten ir pasilikti, tačiau kūrybos ir kelionių aistra nukreipė jį į Italiją, Kanadą ir Ameriką. Prisirinkęs ten įvairiausių įspūdžių, grįžo į gimtąją Islandiją, iš kur jau niekur nesitraukia. (J. K.)

CHINA PAINTERS BOOK
"THE DECORATOR FOR CHINA"
Now \$3.00
Sylvia's Designs for China 400 ea. Patterns Avail.
1. Magnolia Cake Set
2. Giant Pansies
3. Yellow Rose Vase
4. Pine Cone Coffee Set
5. Wild Rose
6. Garden of Roses
7. Rose of Sharon
8. Violets
9. Iris
10. Lemonade set
11. Daisies
12. Dogwood
13. Forget-Me-Not
14. Clover
15. Fuchsia
16. Water Lily
17. Thistles and Birds
18. Crab Apples
All Designs in color with instructions
\$1.00 ea.
SYLVIA'S CHINA STUDIO, Dept. DC
516 Banner Street Nampa, Idaho

DECORATOR FOR CHINA
All Designs in color with instructions
\$1.00 ea.
SYLVIA'S CHINA STUDIO, Dept. DC
516 Banner Street Nampa, Idaho

INDIAN RIVER CITRUS FRUITS—FLORIDA'S FINEST GIFTS!
GIVE A GIFT OF GOOD HEALTH TO YOUR FAMILY, ASSOCIATES, FRIENDS.
We specialize for our GOOD EATING in navel oranges—large, sweet, seedless, GRAPEFRUIT—We grow them sweeter. RED TANGELOR—Our Own Mid-Season Oranges. NAVEL ORANGES—READY FOR OCTOBER SHIPMENT. TEMPLE YELLOW TANGELOR VALERIAN ORANGES. Write today! For FREE Illustrated Brochure
Beautiful Gift Shipments Low As \$3.00
W. S. BELL
Merriett Island Indian River Citrus Fruits
Star Route North Cocoa, Florida

Nauja TABLETĖ su ALFALFA nuo ARTHRITIS
Turis koncentruotą ekstraktą iš nuostabių vitaminais bei mineralais turtingos ALFALFOS plus greit veikiantį skausmui palengvinti kitų vaistų, kurie tą pačią dieną suteikia palengvinimą nuo kankinančių skausmų nuo arthrit, rheumatism, neuritis, ir neuralgia. ALPHA TABLETES parduodamos su garantija grąžinti pinigų.
100 Tablečių \$2.49 — 300 Tablečių \$5.95. —
— 600 Tablečių \$9.95.
Gaunama jūsų vaistinėje, arba rašykite:—
WOLVERINE LABORATORIES, INC.
27115 W. Seven Mile Road, Detroit 19, Michigan

PIRKITE TIESIOG NUO MR. NELSON
— SAVININKU —
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
2914 West 111th Street
Vienas blokas nuo kapinių.
Didžiausias paminklams planų pasirinkimas mieste.
Telef. CEDarcrest 3-6335

1955 metų Nobelio laureatas
Anglų "Observer" rašo, kad islandietis **Haldor Kiljan Laxness** yra visai kitoks, nei kiti skandinavų rašytojai.

H. K. Laxness prokomunistinės pažiūros ilgą laiką trukdė gauti Nobelio premiją, nors kan didatu buvo net kelis kartus. Vėliau jo dar neatvėsus perėjimas į katalikų tikėjimą erzino protestantišką gimtąjį kraštą.

Luxness apsakose, naujose ant akmenuotų gimtojo krašto uolų, yra daugybė veikėjų, kurie gyvena nuolatinėje ir atšiaurioje kovoje už būvį.

Ypatingai augšto meninio lygio pasiekė savo Nepriklausomų žmonių apysaka. Ji, kaip ir apysaka apie Valką, pasidarė labiausiai perkama knyga ne tik Amerikoje, bet ir S. Rusijoje.

Po pirmojo Didžiojo karo Laxness palyginti daug keliavo po Europą. Luksemburgo Benediktinų vienuolyne perėjo į katalikų tikėjimą. Jau norėjo ten ir pasilikti, tačiau kūrybos ir kelionių aistra nukreipė jį į Italiją, Kanadą ir Ameriką. Prisirinkęs ten įvairiausių įspūdžių, grįžo į gimtąją Islandiją, iš kur jau niekur nesitraukia. (J. K.)

CHINA PAINTERS BOOK
"THE DECORATOR FOR CHINA"
Now \$3.00
Sylvia's Designs for China 400 ea. Patterns Avail.
1. Magnolia Cake Set
2. Giant Pansies
3. Yellow Rose Vase
4. Pine Cone Coffee Set
5. Wild Rose
6. Garden of Roses
7. Rose of Sharon
8. Violets
9. Iris
10. Lemonade set
11. Daisies
12. Dogwood
13. Forget-Me-Not
14. Clover
15. Fuchsia
16. Water Lily
17. Thistles and Birds
18. Crab Apples
All Designs in color with instructions
\$1.00 ea.
SYLVIA'S CHINA STUDIO, Dept. DC
516 Banner Street Nampa, Idaho

DECORATOR FOR CHINA
All Designs in color with instructions
\$1.00 ea.
SYLVIA'S CHINA STUDIO, Dept. DC
516 Banner Street Nampa, Idaho

INDIAN RIVER CITRUS FRUITS—FLORIDA'S FINEST GIFTS!
GIVE A GIFT OF GOOD HEALTH TO YOUR FAMILY, ASSOCIATES, FRIENDS.
We specialize for our GOOD EATING in navel oranges—large, sweet, seedless, GRAPEFRUIT—We grow them sweeter. RED TANGELOR—Our Own Mid-Season Oranges. NAVEL ORANGES—READY FOR OCTOBER SHIPMENT. TEMPLE YELLOW TANGELOR VALERIAN ORANGES. Write today! For FREE Illustrated Brochure
Beautiful Gift Shipments Low As \$3.00
W. S. BELL
Merriett Island Indian River Citrus Fruits
Star Route North Cocoa, Florida

Nauja TABLETĖ su ALFALFA nuo ARTHRITIS
Turis koncentruotą ekstraktą iš nuostabių vitaminais bei mineralais turtingos ALFALFOS plus greit veikiantį skausmui palengvinti kitų vaistų, kurie tą pačią dieną suteikia palengvinimą nuo kankinančių skausmų nuo arthrit, rheumatism, neuritis, ir neuralgia. ALPHA TABLETES parduodamos su garantija grąžinti pinigų.
100 Tablečių \$2.49 — 300 Tablečių \$5.95. —
— 600 Tablečių \$9.95.
Gaunama jūsų vaistinėje, arba rašykite:—
WOLVERINE LABORATORIES, INC.
27115 W. Seven Mile Road, Detroit 19, Michigan

PIRKITE TIESIOG NUO MR. NELSON
— SAVININKU —
SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
2914 West 111th Street
Vienas blokas nuo kapinių.
Didžiausias paminklams planų pasirinkimas mieste.
Telef. CEDarcrest 3-6335

Ant augstų viršūkalnių debesy nusileidžia po stebėtojo koky; slėny garo pavidalai apsupa kaktą ir apsiaučia kūną šaltu ir kokiū drėgnumu.
— V. J. Budrikas

GUŽAUSKŲ
SEVERLY HILLS GELANYCIA
Gertumės geležies, vestuvių, banko, laidotuvių ir kitų papuošimų.
2448 WEST 63RD STREET
Tel. Prospect 8-0833 ir PR 8-0833

Catholic co-operative in India offers hand-carved ivory crib set, five figures (Mary 3"), \$10.00. Also six hand-carved and painted wood angels, \$6.00. Both sets for \$10.00.
Make check payable to
MRS. L. KRAVIS
8 Waterway, Manhasset, N. Y.

Pabaltijos Valstybių Pašto Ženkliai
mano specialybė. Vidutinės kainos. Taip pat turime pašto ženklų ir kitų Europos kraštų; ir kaikiurių retų ženklų. Dėl kainų sąrašo rašykite: Mr. E. VILNIS — Stamp Shop, 7 Beaconsfield Terrace Rd., Hammersmith, London, W. 14, England.

KAZIK FURNITURE Co.
1506 W. 63rd St., tel. PR 8-1331
Naujose erdviose patalpose, lengva pasiekti gatvėkariams ir automobiliams pastatyti yra vietos, be jokių apribojimų.
Turime didžiausią pasirinkimą įvairių rūšių baldų ir kitų namų reikmenų. Kviečiame mus aplankyti ir pasirinkti kas yra reikalinga jūsų saloniui, miegamajam ir kt. kambariams. Prieš pirkdami baldus, patikrinkite kainas pirmiau pas mus ir įsitikinsite, kad yra pigiau negu kitur.
GAMINAME SALIŲ BALDUS PAGAL UŽSAKYMUS.
Pasirinkite stilių, kuris jums patinka. Taip pat atnaujiname senus baldus
JOZAS IR KAZIMIERA KAZIKAIČIAI

ANTHONY B. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 SO. WESTERN AVE. 1410 SO. 50th AVE.
CHICAGO, ILL. CICERO, ILL.
Telefonai — GROvehill 6-2345 arba TOWNhall 3-2109

LIQDĖSIO VALANDOJ Sankite
MAŽEIK & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
6845 S. Western — 3 atskiros air-cond. koplyčios
REpublic 7-8600 — 7-8601 Automobiliams vieta
Tieks, kurie gyvena kitose miesto dalyse; gausime koplyčią arčiau jūsų namų.

JOHN F. EUDEIKIS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS
4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YA 7-1741-2 ir LA 3-9851
4330.34 South California Avenue
Telefonas LA 3-0440 ir LA 3-9852
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS
Ambulansų patarnavimas dieną ir naktį. Reikale šaukite mus.
Mes turime koplyčias visose Chicago ir Roselando dalyse ir tuojau patarnaujame.
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
PETRAS P. GURSKIS
659 West 18th STREET Tel. SEley 3-5711
ALFREDAS VANCE
177 WOODSIDE Ed., Elmhurst, Ill. Tel. OLYmpic 2-5245
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Telephone YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVENUE Tel. LAfayette 3-3572
VASAITIS — BUTKUS
1446 South 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1008
ZIGMUND (ZUDYK) ZUDYCKI
1646 W. 46th STREET YArds 7-0761
STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Virginia 7-6672

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIDOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS
Ambulansų patarnavimas dieną ir naktį. Reikale šaukite mus.
Mes turime koplyčias visose Chicago ir Roselando dalyse ir tuojau patarnaujame.
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
PETRAS P. GURSKIS
659 West 18th STREET Tel. SEley 3-5711
ALFREDAS VANCE
177 WOODSIDE Ed., Elmhurst, Ill. Tel. OLYmpic 2-5245
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Telephone YArds 7-1911
LEONARDAS F. BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Tel. COmmodore 4-2228
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVENUE Tel. LAfayette 3-3572
VASAITIS — BUTKUS
1446 South 50th AVE., CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1008
ZIGMUND (ZUDYK) ZUDYCKI
1646 W. 46th STREET YArds 7-0761
STEPONAS C. LACKAWICZ
2424 W. 69th STREET REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Virginia 7-6672

Motery GYVENIMAS

No. 21

No. 102

Redaguoja ST. SEMENIENE, 3130 S. Halsted St., Chicago 8, Ill., Tel. DAnube 6-6887; Virginia 7-0618

Meno parodai artėjant

Pasikalbėjimas su dail. J. Dobkevičiute-Paukštienė

Dailininkė Jadvyga Dobkevičiūtė-Paukštienė gimė Liepojuje, augo Kaune, Baigusi 1933 m. Kauno Meno mokyklą gilinio tapybos studijas Paryžiuje Académie des Beaux Arts pas prof. d'Espagnat.

Po metų studijų užklupo karas, todėl grįžo į Lietuvą. Čia dalyvavo apžvalginėse parodose. Artėjant antrajai priešo okupacijai teko, kaip ir tūkstančiams kitų tautiečių, pasitraukti į tremties gyvenimą. Tremtyje dėl nuolatinio trūkumo dažų ir medžiagos negalėjo sukurti didesnių darbų, bet ant ko tik galima buvo dirbti ir gavus šokių tokių dažų, liejo akvareles, piešė pieštuku, rašalu. Ir nors nedideliais darbais dalyvavo parodose su kitais lietuvių dailininkais Vokietijoje, New Yorko mieste. Amerikoje, berods pirmą kartą nuo studijos laikų, jai tenka dirbti geras dažais ir ant geros medžiagos.

1954 m. Chicagoje Lietuvių auditorijoje surengė savo darbų parodą ir štai gruodžio 3-11 d. dailininkė kartu su dail. B. Murinu vėl pasirodo su savo 42 tapybos, akvarelių ir tempera kūrinių Chicagoje Marijos Augst. mokykloje (67 St. ir California Ave).

Artėjančios parodos proga dailininkė J. Paukštienė buvo mūsų paprašyta atsakyti į šiuos klausimus:

— Kas paskatino ruošti parodą?

— Menininkas maloniau jaučiasi, jei jis nevienušas, todėl galbūt ir ruošiamos parodos, kad galima būtų pasidalinti su visuomene nuomone apie menininko kūrybą ir jos pažangą. Dažni spaudojimo klausiniais straipsniai, lankomos mūsų dailininkų parodos, įrodo mūsų visuomenės neabejingumą dailės atžvilgiu. Įvertinus dailininkų pastangas tuo būdu jie skatinami kūryboje. Iš tikrųjų per parodas užsimezga tarp visuomenės ir dailininkų draugiškumo ryšys. Jiems yra proga įsitikinti, kad visiems kartu siekiant augštesnio, daugiau bus vilties pralaužti sunkius barbarų varus į tėvynės laisvę.

— Ką galėtumėte pasakyti apie modernų meną?

— Apie šių laikų meną galima būtų pasakyti labai daug, kaip ir apie ankstyvesnių laikų meną. Iš tikrųjų menas buvo visais laikais modernus, jei jis išsiskyrė savo naujoviškumu,

savitumu, šviežiumu, kodėl jis dabar toks, o ne toks, kaip anksčiau buvo, todėl, kad ir laikai kitoki. Dar nereikia, kad absurdiški susidarymai, patekę į muzėjus, pakankamai atstovautų ir šių laikų modernų meną. Tuose pačiuose muzėjuose be "modernių" darbų, kurie yra paniekos šypsniu, yra vertų ir susižavėjimo modernių kūrinių. Lietuvių būdai modernūs me-

Dail. Jadv. Dobkevičiūtė-Paukštienė

nas priimtinas, nes lietuvis svajotojas, mąstytojas, mūsų kaimietis filosofas, kas iš tikrųjų randama moderniame mene. Mūsų Ciurlionis yra ne kas kitas, kaip modernistas, ir net modernizmo pirmtakas.

— Ar žadate dalyvauti būsimoje religinėje parodoje?

— Sumanytas rengti religinio meno parodą yra džiuginantis reiškinys ir menininkų tarpe. Atrodo dailininkai jai įtemptai ruošiasi. Dėka tos sumanytos parodos galės gimti vertingi lietuvių dailininkų sukurti religiniai kūrinių, kurie ypatingai lietuvių bažnyčioms ir kitoms įstaigoms labai reikalingi. Sunku būtų nuo to paskatinimo atsakyti, todėl taip pat bandysiu kiek sugebėdama dalyvauti.

— Ką galėtumėte pasakyti apie lietuves dailininkes?

— Mūsų moterys dailininkės pačios jauniausios gali tikėtis gražios ateities šiame krašte. Atrodo, yra daug menų studijuojančių, ypač pritaikomąjį, kuris čia yra plačiai panaudojamas. Sunkiau vyresnės kartos dailininkės, kurioms, kaip ir kitų profesijų moterims, reikėjo įsikurti kartais labai sunkiose sąlygose. Pavargusios ir dėl kitokių apsunkinančių priežasčių, daug gabių dailininkių, reikiama manyti, tik laikinai susilaukė dailės kūryboje.

IŠGERSIM KAVUTĖS

J. PUPELIENĖ, Chicago, Ill.

Teisingai sakoma, kad žmogus be žmogaus negali apseiti. Ar tai giminės, ar tai geri pažįstami, suradę laisvo laiko savaitgaliais, susiburia į krūvą pasidalinti vargais ir džiaugsmiais. Kur daugumą sudaro vyrai, atsiranda buteliukas. Moterys, paprastai, rodydamos savo nuosirdumą, pasiūlo išgerti kavutės. Šeiminiškė, norėdama pasirodyti, kad sugeba gerai paruošti, paprastai žiūri, kad tos kavutės nepamažintų jėgų.

Kaip prie buteliuko, taip lygiai prie kavutės, kažkaip atsiranda daugiau kalbos ir gyvumo. Įsikalbėjus, beveik per prievartą įsiūloma išgerti ir antras, o kartais ir trečias puodukas. reni.

Vaikai taipgi neužmirštami ir vašinami ta pačia kavute. Gal ne vienas pasakys, kas čia tokio, taip ir turi būti. Taip, visai teisingai, bet visas blogumas tasidalinai vargais ir džiaugsmiais. Kur daugumą sudaro vyrai, atsiranda buteliukas. Moterys, paprastai, rodydamos savo nuosirdumą, pasiūlo išgerti kavutės. Šeiminiškė, norėdama pasirodyti, kad sugeba gerai paruošti, paprastai žiūri, kad tos kavutės nepamažintų jėgų.

Žmogus, kuris nuolat vartoja gryną kavą, lieka nebetoks jautrus, o daliniai ir nebepestebi jos veikimo. Nevartojančiam tikros kavos, grįžus iš tokio pasisvečiavimo su kavute, tenka praleisti naktis besiblaškant, iš lengvo leisti nemigos bei snaudulio valandas ir jauti, kaip tavo širdis blaškosi į šonus. Tuos pačius reiškinius galime pastebėti pas vaikus, nes jie yra dar jaut-o kartais ir trečias puodukas. reni.

D. Šeputaitė

Rudens nuotaikos

Meta vėjas rudą lapą,
Svėčia taip tingiom...
Kloja minkštą, švelnų taką
Vasaros žaidim...

Midaus sroves saulė žeria, —
Audra rimst širdy.
Žemė rudenyje skęsta,
Rugpjūtis — praity...

Sūkurys...

Sūkuriose pinasi nukritę lapai,
Nenuirmsta čia ar ten gulėt.
Ei, tu ten geltonas klevo lape,
Pasilik prie šio paraudusio žybsėt.
Judu tinkat: tu geltonas, tu paraudęs,
Kaip gražiai nunokės obuolys.
Bet neklaužados pažūpa vėjui skverną
Ir vėl lekia sūkurys virpėt.

Tu žinai, — ne vienas sakė:
Kad tu man, aš tau, skirti.
Bet ir tu... ir aš, kaip rudens lapas,
Bežaidami dingstam vėjo sūkurys...

Rudens

Keista, bet rudens pėisazas
Geltonų, raudonų spalvų,
(Sako, nuo jų turėtų būt smagu.)
Vietoj atnešęs žmogui džiaugsmą
Teprinėna akimirksniškumą jo dieny...

Ruduo, mūs čia buvimo,
Kaip lapus vieną po kito nugenės
Jau natvę, juodus plaukus, gyvenimo jutimą
Ir mus nuogus, kaip medį,
Žiema senatvė glamonės.

Kaip tik šio rašinio tikslas yra atkreipti mūsų motinų dėmesį į savo vaikų sveikatą, nežaloti jauno organizmo bereikalingai apkrauti širdies veikimu. Šeiminiškės turime atjausti ir senesniuosius, kurie turi įvairius širdies negalavimus. Savo vaishin gumui irgi palikime ribas, neper sūdykime ir neprievertaukime bevaishindamos. Atsiminkime, kad šiame krašte daugumos problema sudaro ne kaip prisivalgyti, bet kaip nors susilaikyti ir nedavalgyti.

Tiesa, tie kurie yra nuvargę ir nedamigę, išgėrę kavos jau-

čiasi tvirčiau ir išsiblaško nuo miego. Retkarčiais tokia atsigavimui priemonė dar nėra bloga, bet žalinga, jeigu tampa nuo latiniu vartojimu. Reikia neužmiršti, kad kafeinas priverčia širdį smarkiau veikti. Kaip ir kiekvienas mechanizmas, taip ir širdis nuo perdidelio apkrovimo greičiau susidėvi.

Visas blogumas, kad čia pagaminami įvairūs pakaitalai padaryti iš melisos arba kitų neaishkios kilmės žaliavų. Bent šiuo atžvilgiu Lietuvos šeiminiškės sugebėjo pačios pasidaryti sveikesnės ir skanios kavutės.

GROŽIO PATARIMAI

Apie šukuosenų madas

JUDITA METRIKAITE, Chicago, Ill.

Visų pirma, mielos sesės lietuaitės, noriu jums nuširdžiai padėkoti už visus šiltus ir gražius atsiliepimus apie mūsų ankstybesnius rašinius.

Labai džiaugiuosi iš jūsų laiškų matydama, kad dauguma jūsų gražių plaukų svarbą suprantate. Daug kas laiškuose prašė patarimų apie šukuosenų madas. Beveik visos moterys supranta, kad atitinkamos šukuosenų mados gali pagražinti plaukus ir veido bruožus. Todėl, čia ir patiekiu santrauką savo dėstomų taisyklių, liečiančių šukuosenas.

Tinkamos šukuosenos pritaikymui reikia visų pirma gerai išstudijuoti savo veido bruožus.

Yra šešios pagrindinės veido bruožių formos: apvali, kvadratinė, apskrita, pailga, deimanto ir širdies pavidalai.

Prie apvalaus veido tinka beveik visos plaukų šukavimosi mados, jei veido bruožai yra proporcingi. Tačiau, reikia vengti žemo, šoninio plaukų perskyrimo, kuris suplaktų tobulus veido bruožus. Vengtinai taip pat ir masyvus kvadratinis "pompadouras", gadinąs klasinius, apvalalius veido bruožus.

Kvadratinį bruožių veidas gali būti keliomis šoninėmis, kvadratumą atveriančiomis garbanomis pagražintas. Galima ir plaukus šukuoti atgal nuo veido, tokiu būdu suminkštinant

J. Paukštienė

Chicago's kiemas

veido bruožus. Vengtinai plaukų skyrimas per vidurį ir per didelis platumas prie žandų linijos.

Apskritas veidas gali būti labai moteriškas ir gražus. Plaukus reikia atkelti nuo kaktos švelniu šoniniu bangavimu. Reikia vengti kiek galima garbanų (rinkletų), plaukų skyrimo per vidurį ir "grivkučių" (bangs) skersai kaktos.

Pailgas veidas išrodys trumpesnis, jei plaukai bus perskirti žemai šonuose arba jei šoninės "grivkutės" paslėps veido ilgumą. Apvalus veidas geriausiai išrodo, kai plaukai yra vidutini ilgio, minkšti su bangomis ir pilnumu šonuose. Beje, daugelis fotogeniškus modisčių turi apvalius veidus.

Deimanto pavidalo veidas išrodo to brangakmenio grožį, nuo augstų, trumpų, apskritų, kaktą padarančių platusnę "grivkučių". Taip pat galima ir plaukus šukuoti atgal nuo veido.

Tinkama šukuosena padarys širdies pavidalo veidą vieną gražiausių moters bruožių. Tokioms moterims reikia išbandyti pus-"grivkute" (half bang) ir plaukų pilnumą nušukuoti už ausų. Plaukų pilnumą niekad negalima nušukuoti ant smilkinų.

Nustačius savo veido bruožus, galite išsirinkti sau tinkamiausią plaukų šukuoseną, nepaisant esamų plaukų šukavimosi madų. Šiandien išvesni plaukai vėl madoje. Vidutinio ilgio "page-boy" ir "french twist" yra paskutinis žodis mados. Dabartinės mados reikalauja daugiau darbo ir priežiūros, tačiau rezultatai visa tai pateisina.

Jei turite kokių klausimų arba patarimų, rašykite "Draugui" arba man asmeniškai sekančiu adresu 7042 S. Artesian St., Chicago, Illinois.

Argentinetės už padurumą

Argentinos, Moterų Garbės Gynimo komitetas kreipėsi į valstybės prezidentą, prašydamas panaikinti įstatymą, išleis- tą ištremtojo Perono režimo, kuris legalizavo prostituciją Argentinoje.

Dekretas, energingai protestuojamas katalikų vadų, buvo pasirašytas pereinamais metais gruodžio mėnesį paties Perono ir jo viso kabineto. Visiems provincijų ir teritorijų gubernatoriams ir burmistrams (merams) buvo leista duoti leidimus atidaryti viešuosius namus. Tokie namai buvo uždaryti Argentinoje nuo 1937 metų.

Iš moterų pasaulio

★ Moterys ir mergaitės prašomos atsiliepti, kurios galėtų padovanoti lietuvišką tautinį rūbą. Mokslo ir Pramonės muzėjaus vadovybė prašo lietuvių tautinių dovanų. Muzėjus yra miesto valdybos žinioje ir tam tikslui lėšų neturi. Suinteresuotos turėtų būti visos lietuvės, nes tai daroma jų pačių labui ir populiarumui. Muzėjaus vadovybė paprastai aprenkia tautiniais rūbais vieną savo štabo darbuotoją, kurį visą dieną demonstruoja tos tautos dionoj muzėjuje. Taipgi pačią paskutiną dieną — amerikiečių — ji dalyvauja visų tautų tautinių rūbų parade. Lietuviško rūbo muzėjaus vadovybės šiuo metu dar neturima. Paskutinieji muzėjui padovanoti puikrų darbą tautinį rūbą ukrainiečiai.

★ Dailininkė Jadvyga Dobkevičiūtė-Paukštienė, kartu su dail. B. Murinu ruošiasi savo darbų parodai, kuri bus atidaryta gruodžio mėn. 3 d. Augst. Marijos mokykloje. Visi dailininkės kūrinių (per 40) bus nauji, dar Chicago visuomenei nematyti.

J. Paukštienė Motina ir duklė

★ Skautės akademikės šią dieną budi Mokslo ir Pramonės muzėjuje nuo pat ryto prie lietuviškos eglutės. Po pietų jos demonstruos Vilniaus verbų darymą. Demonstravime dalyvaus: Zita Bilūnaitė, Dangulė Elvikytė, Nijolė Martinaitytė, Nijolė Maskoliūnienė, Dalia Pranėvičiūtė ir Aldona Sidzikauskaitė. Verbų darymą jas išmoko Marija Tumienė. Ten pat yra surengta Vilniaus liaudies meno dirbinių parodėlė.

★ Gražina Musteikytė, studentė, duklė Gražinos ir gen. K. Musteikų, laimėjo pirmą premiją tautinių rūbų konkurse biurtiečių vakare. Rūbai yra ausryti viešuosius namus. Tokie namai buvo uždaryti Argentinoje nuo 1937 metų.

★ Chicago's Lietuvių Moterų klubas savo surinkime gautą iš paskutiniojo gerai pavykusio kortų vakaro pelną paskirstė sekančiai:

\$100. — Vasario 16 gimnazijai Vokietijoje, \$50. — Balfui, \$50. — protiniai atsilikusių vaikų fondui, \$25. — Augst. Marijos mokyklos meno skyriui eglutės papuošimui. Klubas narės yra mecenatės ir kasmet skiria šios mokyklos eglutės puošimo medžiagų padengimui.

\$25. — Dariaus ir Girėno postui veteranų cigarečių vajui.

Tame pačiame susirinkime Ona Biežienė papasakojo savo ke- lionės įspūdžius po Europą. Šeiminiškėmis buvo Aldona Brazienė ir Ona Dočienė.

★ Rožė Maziliauskienė, lygiai prieš dešimtį metų pirmoji pagaminimo įvairiausių lietuviškų papuošimų eglutei. Kasmet ji juos išsiuntinėja iš Chicago į kitas Amerikos valstybes. Šiemet ji išsiuntė į New Yorką Tarptautinei Moterų parodai. Augst. Marijos mokyklos mokytojos-sesės tų lietuviškų ornamentų yra išsiuntinėjusios į Oregon, Texas ir kitur. Pernai seserys kazėnietės išmokė keturias amerikiečių skaučių draugoves gaminti lietuviškų ornamentų papuošimus Kalėdų eglutei.

★ Šv. Teresės draugijos narės Brighton Parke lapkričio 27 d., rytoj, vyksta į lietuvių senelių Šv. Seimos prieglaudą Orland Parke, Ill., palinksiminti senelius. Jos kartos programą, kurią prieš porą savaitių buvo davusios Brighton Parko parapijos salėje Chicagoje.

Šios draugijos pirmininkė yra Estelle Fitzpatrick — lietuvė, o naujai išrinktos valdybos, kuri perims pareigas nuo sausio mėn. pirmininkė yra Patricia Paulikienė. Programą suorganizavo ir režisuoja Agota Gurrister ir Ona Piežienė.

★ Veronika Nagevičienė, dalyvavusi Kunigst. Birutės dr. jos baliuje ir buvusi viena teisėjų tautinių rūbų konkurse, svečiuo jasi šią savaitę pas Sofiją ir dr. K. Oželius ligi sekmadienio, kada Chicagoje gydytojų iniciatyva bus paminėtos jos vyro gen. V. Nagevičiaus vienerių metų mirties metinės.

★ Aldona Lankutytė, Rūta Lukoševičiūtė ir Asta Mauraitė, naujai suorganizuotas Alice Stephens trio, šią dieną lietuvių programoje Mokslo ir Pramonės muzėjuje giedos labai seną žemaitišką Kalėdų giesmę, kurią p. Lukoševičienė atsiminė iš savo jaunystės.

★ Danutė Lipčiūtė-Augienė parąšė vaikams 2 veiksmų sceninį vaizdelį "Pranukas Teismė". Veikalėlis bus pastatytas Chicagoje gruodžio 18 d. Moksleivių Tautinio ansamblio. Režisuoja patyrusi aktorė Ona Petraviciūtė.

★ Onai Kairelienei atsisakius nuo redagavimo moterų skyriaus "Moterys ir Gyvenimas" Argentinos lietuviškajame laikraštyje "Laikas", redagavimą perėmė Elzė Diminskienė.

★ Vaistininė Jadvyga Leščiauskaitė, Chicago's gyventoja, grįžo iš profesionalų moterų konvencijos, Paconos Manor, Pa. Taipgi į aplankė New Jersey ir New Yorko valstybes.

★ Sodaliųjų choras Brighton Parke, diriguojamas Onos Piežienės, lapkričio 27 d., rytoj, dainuos Vytėių salėje Chicagoje.

★ Gražina Zukauskienė, gyvenanti Chicagoje, buvo sužeista dirbtuvėje: liko sužalotos ranka ir koja.

★ Ona Ščiukaitė yra pirmininkė naujai išrinktos Skaučių Akademikės valdybos Chicagoje.

Aštuoniolikametė Margaret Okon, kuri būdama dešimties metų, pabėgo iš rusų dominuojamos Lenkijos, vienbalsiai buvo išrinkta Detroito studentų universiteto karaliauti mokslo metų pradžioje.